Balanscentrale

Statistieken betreffende de jaarrekeningen van ondernemingen, de jaarrekeningen van grote verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen, en de sociale balansen

Verklarende nota voor het boekjaar 2011

NationaleBank VAN BELGIË
Eurosysteem

De informatie opgenomen in deze handleiding kan worden gewijzigd zonder voorafgaandelijke kennisgeving. De Nationale Bank van België kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor schade, van welke aard dan ook, die direct of indirect voortvloeit uit of betrekking heeft op het gebruik van deze handleiding.

© Nationale Bank van België, Brussel.

Alle rechten voorbehouden.
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits bronvermelding.

Gegevens 1 maart 2013. Deze publicatie bestaat eveneens in het Frans.

Inhoud

1. INLEIDING 5
2. SOORTEN STATISTIEKEN 7
3. STATISTISCHE POPULATIE 9
   3.1 Jaarrekeningen van de ondernemingen 9
      3.1.1 Jaarrekeningen die deel uitmaken van de statistieken 9
      3.1.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen 10
      3.1.3 Uitsplitsing van de ondernemingen in functie van hun rechtsvorm en de aard van het gebruikte jaarrekeningmodel 10
      3.1.4 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2011 11
   3.2 Jaarrekeningen van de verenigingen 12
      3.2.1 Jaarrekeningen van verenigingen die deel uitmaken van de statistieken 12
      3.2.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van verenigingen 13
      3.2.3 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2011 14
   3.3 Sociale balansen 15
      3.3.1 Sociale balansen opgenomen in de statistieken 15
      3.3.2 Uitsplitsing naargelang de rechtsvorm en de aard van het gebruikte model van sociale balans 15
      3.3.3 Sectorale uitsplitsing volgens de aard van het model 16
4. GROEPERINGEN WAARVOOR STATISTIEKEN BESCHIKBAAR ZIJN 17
   4.1 Groeperingen volgens de activiteitssector 17
   4.2 Groeperingen per rechtsvorm 18
5. GEPUBLICEERDE STATISTIEKEN 19
   5.1 Globalisaties van rubrieken 19
   5.2 Gepubliceerde ratio's voor ondernemingen 20
      5.2.1 Algemeen 20
      5.2.2 Ratio's die voor de ondernemingen berekend worden 20
      5.2.3 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen 26
      5.2.4 Methodologische opmerkingen 26
      5.2.5 Definitie van de ratio's voor ondernemingen 28

5.3 Gepubliceerde ratio's voor verenigingen en stichtingen 37
5.3.1 Algemeen 37
5.3.2 Beperkte representativiteit van de statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen 37
5.3.3 Ratio's die voor de verenigingen en stichtingen berekend worden 39
5.3.4 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen 44
5.3.5 Methodologische opmerkingen 45
5.3.6 Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen 46
6. LEVERINGSWIJZEN EN PRIJZEN VAN DE STATISTIEKEN 55
6.1 Online op de website van de Nationale Bank van België 55
6.2 Op cd-rom 55
6.3 Op papier 55
7. BIJLAGEN 57
7.1 BIJLAGE 1 - Sectorale groeperingen waarvoor de statistieken beschikbaar zijn ... 58
7.1.1 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van ondernemingen en de sociale balansen 58
7.1.2 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en de sociale balansen 68
7.2 BIJLAGE 2 - Lijst van de groeperingen volgens de rechtsvorm 70

1. Inleiding

De wetgever heeft de Balanscentrale bevoegd gemaakt[1] om drie categorieën van statistieken op te stellen op basis van de aan haar bezorgde gegevens:

- de statistieken betreffende **gestandaardiseerde jaarrekeningen neergelegd door de niet-financiële ondernemingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balans die er deel van uitmaken)

- de statistieken betreffende de **gestandaardiseerde jaarrekeningen neergelegd door de grote en zeer grote verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balans die er deel van uitmaken)

- de statistieken betreffende het **geheel van de sociale balansen**, ongeacht of zij deel uitmaken van de door de ondernemingen en verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen neergelegde jaarrekeningen dan wel of zij afzonderlijk aan de Nationale Bank werden bezorgd.

[1] Artikel 106 van het Wetboek van vennootschappen; artikel 17 en 37 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen; artikel 23 van het Koninklijk Besluit van 4 augustus 1996 betreffende de sociale balans.

2. Soorten statistieken

Voor het boekjaar 2011 zijn **de statistieken op basis van de gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen** (inclusief de rubrieken van de sociale balans, in de mate dat zij deel uitmaken van deze gestandaardiseerde jaarrekeningen), samengesteld uit:

- globalisaties van de rubrieken, die per groepering het totaal geven van elke rubriek waarvoor een optelling of globalisatie zinvol is (zie punt 5.1)
- spreiding en gemiddelden van financiële ratio's opgesteld, enerzijds, voor de volledige en de verkorte jaarrekeningen afzonderlijk en, anderzijds, voor deze beide categorieën van jaarrekeningen samen (zie punt 5.2).

De **statistieken op basis van de gestandaardiseerde jaarrekeningen van de grote verenigingen en stichtingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balans, voor zover zij deel uitmaken van de jaarrekening), bestaan uit:

- globalisaties van rubrieken (zie punt 5.1)
- en, vanaf boekjaar 2009, de spreiding en gemiddelden van financiële ratio's specifiek voor verenigingen (zie punt 5.3).

Hun voorstelling is identiek met de overeenkomstige statistieken over de gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen.

De statistieken op basis van de sociale balansen bestaan enkel uit globalisaties van rubrieken, verkregen door optelling van alle bedragen van de rubrieken met dezelfde benaming van de individuele sociale balansen. De voorstelling is identiek met die van de globalisaties van de gestandaardiseerde jaarrekeningen.

3. Statistische populatie

De statistische populatie verschilt naargelang de in aanmerking genomen gegevens afkomstig zijn van:

- gestandaardisseerde jaarrekeningen van ondernemingen
- gestandaardiseerde jaarrekeningen van verenigingen
- sociale balansen.

3.1 Jaarrekeningen van de ondernemingen

De totale statistische populatie bestaat uit 373.282 ondernemingen die hun jaarrekening in 2011 hebben afgesloten en deze in principe uiterlijk eind december 2012 hebben neergelegd.

Vooraleer de statistieken worden opgemaakt, spoort de Balanscentrale **systematisch de vergissingen en weglatingen** op die in de individuele jaarrekeningen voorkomen en brengt zij, in de mate van het mogelijke, de nodige verbeteringen aan.

3.1.1 Jaarrekeningen die deel uitmaken van de statistieken

De in aanmerking genomen jaarrekeningen zijn die welke worden neergelegd door de ondernemingen die hun jaarrekening volgens een gestandaardiseerd model opstellen. Het betreft **ondernemingen** onderworpen aan artikel 98 van het *Wetboek van vennootschappen* of aan elke andere wettelijke of reglementaire bepaling die ernaar verwijst en die niet tot de financiële sector behoren of die niet onderworpen zijn aan specifieke bepalingen wegens de aard van hun activiteiten:

Een grote onderneming moet het **volledig jaarrekeningmodel** gebruiken. Een kleine ondernemingn mag het **verkort model** gebruiken.

Een onderneming wordt volgens artikel 15 van het *Wetboek van vennootschappen* als **groot** beschouwd indien:

- haar gemiddeld[2] personeelsbestand op jaarbasis meer dan 100 bedraagt of
- zij meer dan één van de volgende criteria overschrijdt:
  - jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50
  - jaaromzet (exclusief btw): 7,3 miljoen EUR[3]
  - balanstotaal: 3,65 miljoen EUR[3].

[2] Het gemiddeld aantal werknemers is het gemiddelde, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, van het aantal werknemers op het einde van elke maand van het beschouwde boekjaar, die via een Dimona-verklaring zijn aangegeven of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister

[3] Krachtens het Koninklijk Besluit van 25 mei 2005 zijn deze drempels van toepassing op de jaarrekeningen afgesloten vanaf 31 december 2004.

Als een onderneming met één of meer andere Belgische of buitenlandse ondernemingen verbonden is in de zin van het *Wetboek van vennootschappen*, dan moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal worden berekend op geconsolideerde basis en moet het aantal werknemers dat door elk van de betrokken verbonden ondernemingen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld, worden opgeteld.

Jaarrekeningen van buitenlandse ondernemingen die met betrekking tot hun activiteit in België een jaarrekening hebben neergelegd zonder daartoe verplicht te zijn, werden in de statistieken opgenomen als deze jaarrekeningen volgens een standaardmodel opgesteld zijn.

3.1.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen

Er werd voor de statistieken geen rekening gehouden met de jaarrekeningen van ondernemingen

- die een ander model moeten gebruiken dan het volledige of het verkorte: de kredietinstellingen, de erkende verzekeringsmaatschappijen, de SICAV's en gemeenschappelijke investeringsfondsen, de interbedrijfsgeneeskundige diensten
- die hun maatschappelijke zetel weliswaar in België hebben, maar hun activiteit hoofdzakelijk uitoefenen in het buitenland
- die in vereffening zijn en waarvan de jaarrekening geen "normale" activiteit meer weerspiegelt.

3.1.3 Uitsplitsing van de ondernemingen in functie van hun rechtsvorm en de aard van het gebruikte jaarrekeningmodel

Rechtsvorm	Aantal neergelegde jaarrekeningen afgesloten in 2011		Totaal
	volledig model	verkort model	
Naamloze vennootschap	17.752	72.708	90.460
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	4.000	262.929	266.929
Coöperatieve vennootschap	17	1.771	1.788
Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	668	8.136	8.804
Andere rechtsvormen	710	4.591	5.301
Totaal van de ondernemingen	**23.147**	**350.135**	**373.282**

3.1.4 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2011

	Aantal ondernemingen				Balanstotaal (in miljoenen EUR)				Toegevoegde waarde (in miljoenen EUR)				Personeelsbestand (in duizenden VTE)*			
	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	94	5.179	5.273	1,4	807	4.570	5.377	0,2	161	710	871	0,4	1,7	8,9	10,6	0,5
Energie en waterhuishouding	228	279	507	0,1	160.477	14.671	175.148	7,2	9.761	7.300	17.061	8,7	32,5	0,1	32,6	1,7
Verwerkende industrie	3.566	19.245	22.811	6,1	308.405	16.606	325.011	13,4	42.237	5.388	47.625	24,2	384,3	82,4	466,7	23,6
Bouwnijverheid	1.752	42.974	44.726	12,0	48.907	24.880	73.787	3,0	7.379	5.962	13.341	6,8	78,7	111,5	190,2	9,6
Handel en horeca	6.626	96.167	102.793	27,5	166.922	54.299	221.221	9,1	28.914	12.833	41.747	21,3	285,7	190,4	476,1	24,1
Vervoer en telecommunicatie	1.716	11.296	13.012	3,5	91.716	7.509	99.225	4,1	18.048	2.779	20.827	10,6	188,5	40,7	229,2	11,6
Diensten aan ondernemingen en particulieren	6.779	142.008	148.787	39,9	738.887	116.256	855.143	35,2	29.437	16.027	45.464	23,1	344,5	141,8	486,3	24,6
Overige sectoren	2.386	32.987	35.373	9,5	628.300	47.351	675.651	27,8	4.189	5.361	9.550	4,9	57,6	26,8	84,4	4,3
Totaal van de ondernemingen	**23.147**	**350.135**	**373.282**	100,0	**2.144.421**	**286.142**	**2.430.563**	100,0	**140.1266**	**56.360**	**196.486**	100,0	**1.373,5**	**602,6**	**1.976,1**	100,0

* VTE: gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten (rubriek 9087 van de jaarrekening)

3.2 Jaarrekeningen van de verenigingen

De totale statistische populatie bestaat uit 6.545 verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen die hun jaarrekening in 2011 hebben afgesloten en deze in principe uiterlijk eind december 2012 bij de Balanscentrale hebben neergelegd.

Vooraleer de statistieken worden opgemaakt, spoort de Balanscentrale ook in deze jaarrekeningen **systematisch de vergissingen en weglatingen** op en brengt zij, in de mate van het mogelijke, de nodige verbeteringen aan.

3.2.1 Jaarrekeningen van verenigingen die deel uitmaken van de statistieken

De in de statistieken verwerkte jaarrekeningen zijn die welke werden neergelegd door de verenigingen die hun jaarrekening volgens een gestandaardiseerd model opstellen.

Het gaat om jaarrekeningen opgesteld en gepubliceerd overeenkomstig deel I, eerste boek, titel IV, hoofdstukken II en III van het *Koninklijk Besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van jaarrekeningen van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen*.

Enkel de **grote en zeer grote** verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen dienen een jaarrekening bij de Balanscentrale neer te leggen.

Het **volledig model voor verenigingen** is verplicht voor de zeer grote verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen. Verenigingen die onder de drempels van een zeer grote vereniging blijven mogen het **verkort model voor verenigingen** gebruiken

Worden als **groot** beschouwd volgens artikels 17 en 37 van de *wet van 27 juni 1921:* de vzw's en stichtingen die bij de afsluiting van het boekjaar ten minste twee van de drie volgende criteria bereiken of overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand (in voltijds equivalenten): 5
- ontvangsten op jaarbasis, andere dan uitzonderlijke ontvangsten (exclusief btw): 312.500 EUR
- balanstotaal: 1.249.500 EUR

Worden als **zeer groot** beschouwd: de vzw's en stichtingen

- met een gemiddeld personeelsbestand (in voltijdse equivalenten) op jaarbasis van meer dan 100
- of, indien zij meer dan één van de volgende drempels overschrijden:
  - jaargemiddelde van het personeelsbestand (in voltijdse equivalenten): 50
  - ontvangsten op jaarbasis, andere dan uitzonderlijke ontvangsten (exclusief btw): 7.300.000 EUR
  - balanstotaal: 3.650.000 EUR.

3.2.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van verenigingen

Zijn niet opgenomen in de statistieken, de jaarrekeningen van:

- de kleine vzw's en stichtingen, welke hun jaarrekening bij de griffie van de rechtbank van koophandel neerleggen
- de grote vzw's en private stichtingen die vanwege de aard van hun hoofdactiviteit onderworpen zijn aan specifieke regels en hun jaarrekening volgens een "afwijkend model" opmaken en neerleggen bij de Balanscentrale
- de grote stichtingen met publiek oogmerk, welke hun jaarrekening neerleggen bij de griffie van de rechtbank van koophandel
- de grote internationale vzw's, welke hun jaarrekening neerleggen bij de griffie van de rechtbank van koophandel
- de grote verenigingen bedoeld in artikel 1, 1° van de *wet van 14 juli 1989 betreffende de beperking en controle van de verkiezingsuitgaven aangegaan voor de verkiezing van de federale Kamers, alsook de financiering en open boekhouding van de politieke partijen*.

3.2.3 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2011

	Aantal verenigingen				Balanstotaal (in miljoenen EUR)				Personeelsbestand (in duizenden VTE)*			
	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	765	1.839	2.604	39,8	13.827	2.756	16.583	40,6	175,8	40,4	216,2	65,3
Onderwijs	283	613	896	13,7	3.198	1.219	4.417	10,8	46,7	9,6	56,3	17,0
Kunst, amusement en recreatie	31	551	582	8,9	380	974	1.354	3,3	2,8	6,7	9,5	2,8
Diverse verenigingen	107	1.311	1.418	21,6	2.190	4.602	6.792	16,7	4,2	11,6	15,6	4,8
Andere activiteiten	165	880	1.045	16,0	8.140	3.517	11.657	28,6	21,0	12,4	33,4	10,1
Totaal van de verenigingen	**1.351**	**5.194**	**6.545**	**100,0**	**27.735**	**13.068**	**40.803**	**100,0**	**250,5**	**80,7**	**331,2**	**100,0**

* VTE: gemiddeld personeelsbestand in voltijdse equivalenten.

3.3 Sociale balansen

Alle bij de Nationale Bank neergelegde of aan de Nationale Bank bezorgde sociale balansen die aan bepaalde door de Balanscentrale opgelegde kwaliteitseisen voldoen, worden in de statistieken opgenomen.
In tegenstelling tot de balans, de resultatenrekening en de toelichting van de gestandaardiseerde jaarrekening is de sociale balans niet onderworpen aan verplichte rekenkundige en logische controles.
Dit belet niet dat de Balanscentrale, om de samenhang van de statistische gegevens te waarborgen, intern talrijke rekenkundige en logische controles uitvoert op de gegevens van de individuele sociale balansen.

3.3.1 Sociale balansen opgenomen in de statistieken

Het gaat over de sociale balansen van:

- ondernemingen, vzw's en stichtingen die hun sociale balans als integraal deel van de jaarrekening moeten opmaken en openbaarmaken door neerlegging bij de Balanscentrale, weze dit volgens het volledig of verkort gestandaardiseerd model, dan wel volgens een specifiek of afwijkend jaarrekeningmodel. De ondernemingen moeten hun sociale balans invullen vanaf 1 werknemer, terwijl de vzw's en stichtingen slechts een sociale balans moeten invullen vanaf een gemiddelde op jaarbasis van 20 voltijdse equivalenten
- ondernemingen naar buitenlands recht die in België een bijkantoor hebben
- buitenlandse vzw's die in België een centrum van werkzaamheden hebben
- ziekenhuizen die geen handelsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid zijn, noch een vzw, maar niettemin hun sociale balans dienen te bezorgen
- andere privaatrechtelijke rechtspersonen die geen jaarrekening moeten neerleggen, maar wel een sociale balans, van zodra zij ten minste 20 personeelsleden, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, tewerkstellen.

3.3.2 Uitsplitsing naargelang de rechtsvorm en de aard van het gebruikte model van sociale balans

Rechtsvorm	Aantal ondernemingen en verenigingen die hun sociale balans hebben neergelegd volgens een			Personeelsbestand uitgedrukt in VTE* (in duizenden)		
	volledig model	verkort model	Totaal	volledig model	verkort model	Totaal
Naamloze vennootschap	13.020	31.750	44.770	1.124,1	231,7	1.355,8
Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	2.731	99.897	102.628	114,9	338,1	453,0
Cooperatieve vennootschap	14	466	480	0,5	1,1	1,6
Cooperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	521	3.534	4.055	57,7	21,5	79,2
VZW	1.365	3.603	4.968	256,9	68,4	325,3
Andere rechtsvormen**	653	908	1.561	198,4	4,5	202,9
Totaal	**18.304**	**140.158**	**158.462**	**1.752,5**	**665,3**	**2.417,8**

* Rubriek 1003 van de sociale balans.
** Openbare instellingen en vennootschappen met als rechtsvorm VOF, GCV, ESV, private stichtingen...

3.3.3 Sectorale uitsplitsing volgens de aard van het model

Sector	Aantal sociale balansen voor 2011			Totaal aantal tewerkgestelde personen in VTE* (in duizenden)		
	Volledig model	Verkort model	in % van de populatie	Volledig model	Verkort model	in % van de populatie
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	64	2.059	1,3	1,9	8,8	0,4
Energie- en waterhuishouding**	87	36	0,1	30,2	0,1	1,3
Verwerkende industrie**	3.197	11.476	9,3	388,5	82,0	19,5
Bouwnijverheid	1.166	22.283	14,8	79,0	110,7	7,8
Handel en horeca	5.856	50.742	35,7	287,6	189,6	19,7
Vervoer en telecommunicatie	1.472	5.903	4,7	188,9	40,6	9,5
Diensten aan ondernemingen en particulieren	3.890	37.672	26,2	366,3	158,5	21,7
Totaal van de niet-financiële ondernemingen	**15.704**	**130.031**	**92,0**	**1.344,8**	**590,9**	**80,1**
Non-profit sector	1.503	8.266	6,1	310,2	68,7	15,7
Financiële dienstverlening en verzekeringen	1.097	1.861	1,9	97,5	5,7	4,2
Totaal van alle sectorale activiteiten	**18.304**	**140.158**	**100,0**	**1.752,5**	**665,3**	**100,0**

* Rubriek 1003 van de sociale balans.
** De vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen inbegrepen.

4. Groeperingen waarvoor statistieken beschikbaar zijn

De Balanscentrale maakt statistieken volgens de activiteitssector en volgens de de rechtsvorm.

4.1 Groeperingen volgens de activiteitssector

De sectorale groeperingen zoals gekozen door de Balanscentrale zijn bepaald door middel van de activiteitscode die zij aan elke onderneming of vereniging die een jaarrekening neerlegt toekent. De gebruikte codificatie is de NACE-BEL-nomenclatuur, gepubliceerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische informatie van de FOD Economie, welke de Belgische versie is van de "Algemene nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese gemeenschappen", gepubliceerd door EUROSTAT.

De NACE-BEL-nomenclatuur is volgens een decimaal stelsel gecodeerd met meerdere detailniveau's en omvat secties en subsecties (gecodeerd met letters), afdelingen (2 cijfers), klassen (3 cijfers), groepen (4 cijfers) en subgroepen (5 cijfers).

De op de cd voorkomende statistieken van de Balanscentrale voor de boekjaren 2007 tot 2011 zijn gebaseerd op de NACE-BEL 2008 -nomenclatuur.

De lijst van de groeperingen waarvoor statistieken beschikbaar zijn voor het boekjaar 2011, hun samenstelling in termen van activiteitencode volgens de nomenclatuur NACE-BEL 2008, alsook het aantal ondernemingen en verenigingen op basis waarvan de verschillende categorieën van statistieken werden berekend, volgen achteraan dit document als bijlage 1.

Vanaf boekjaar 2009 gebruikt de Balanscentrale een lijst van sectorale groeperingen die specifiek zijn voor de jaarrekeningstatistieken van verenigingen en stichtingen. De Balanscentrale heeft deze lijst bepaald in samen-werking met diverse experten uit de verenigingssector, verenigd in de schoot van de werkgroep die belast was met het definiëren van een geheel van financiële ratio's specifiek voor de verenigingen en stichtingen (cfr punt 5.3). De lijst met deze groeperingen is opgenomen in de bijlage 1 onder punt 7.1.2.

4.2 Groeperingen per rechtsvorm

De totale in aanmerking genomen populatie voor de berekening van de statistieken met betrekking tot de groeperingen FJV008, FJV014, FJV015 en FJV016 behoort tot de sectorale groepering PU450 "Geheel van de ondernemingen", zonder de ondernemingen waarvan de activiteit onvoldoende bekend is. Elke onderscheiden rechtsvorm omvat ook de ondernemingen met sociaal oogmerk.

De in aanmerking genomen populatie voor de berekening van de statistieken met betrekking tot de groepering FJV017 wordt gevormd door de verenigingen zonder winstoogmerk die een standaard jaarrekeningmodel neergelegd hebben, welke ook de sector zij waartoe zij behoren.

5. Gepubliceerde statistieken

5.1 Globalisaties van rubrieken

De globalisaties van rubrieken zijn afzonderlijk berekend voor de drie categorieën van statistieken en hebben betrekking op

- de jaarrekeningen van ondernemingen
- de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen
- sociale balansen.

Zij zijn het resultaat van de optelling van al de bedragen van gelijknamige rubrieken en subrubrieken met dezelfde benaming uit de individuele jaarrekeningen en/of sociale balansen die behoren tot één van de drie statistische populaties. Op die manier wordt een totaalbedrag verkregen voor elke post voor respectievelijk het volledig model, het verkort model en deze twee modellen samen[4]. Het aantal ondernemingen of verenigingen dat tussenkomt bij de vorming van de twee eerste totaalbedragen wordt eveneens vermeld.

Als een rubriek niet bestaat voor één van beide modellen, wordt dit in de kolommen der geglobaliseerde bedragen en het aantal ondernemingen of verenigingen aangeduid met een sterretje "*". In zo'n geval is er evenmin een totaalbedrag voor de volledige en verkorte modellen samen; dit wordt op dezelfde manier aangeduid.

Voor de meeste rubrieken die, zoals bijvoorbeeld het bedrijfsresultaat, zowel met een positief als met een negatief bedrag kunnen voorkomen, werd geen compensatie uitgevoerd: voor zulke rubrieken verschijnen in de globalisaties de som van de positieve bedragen en de som van de negatieve bedragen afzonderlijk. Deze werkwijze laat toe een inzicht te hebben in de manier waarop de nettobedragen, die de lezer door de verrekening van de positieve en de negatieve bedragen gemakkelijk zelf kan berekenen, tot stand zijn gekomen.

De aandacht wordt gevestigd op het feit dat het op basis van de jaarrekeningen niet mogelijk is de onderlinge financieel-economische relaties van de ondernemingen die behoren tot eenzelfde groep te elimineren. De globalisaties mogen bijgevolg niet worden beschouwd als geconsolideerde rekeningen.

[4] Om de leesbaarheid van de statistieken te bevorderen werden alle bedragen die oorspronkelijk in EUR uitgedrukt waren, omgezet in duizenden EUR. Daarbij werd afgerond tot op de eenheid. Dit heeft tot gevolg dat het bedrag dat hoort bij een totaalrubriek enigszins kan verschillen van de som van de bedragen van de detailrubrieken.

5.2 Gepubliceerde ratio's voor ondernemingen

De manier van berekenen van de ratio's is anders voor de statistische populatie van de jaarrekeningen van ondernemingen dan voor de statistische populatie van de jaarrekeningen van verenigingen.

5.2.1 Algemeen

Bij de keuze van de ratio's die de Balanscentrale berekent voor de volledige en verkorte modellen van jaarrekeningen van ondernemingen werd rekening gehouden met:

- het advies dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 18 december 1981 heeft verstrekt betreffende de opstelling van een globale statistiek van boekhoudkundige ratio's op basis van de door de ondernemingen volgens het gestandaardiseerde model neergelegde jaarrekeningen

- de werkzaamheden van het Belgisch Centrum voor Normalisatie van de Accountancy en het Revisoraat, waarvan de resultaten in februari 1985 werden gepubliceerd in de brochure "Zicht op de jaarrekening".

5.2.2 Ratio's die voor de ondernemingen berekend worden

De gepubliceerde ratio's zijn ingedeeld in vier groepen, naargelang ze betrekking hebben op:

- ***de exploitatie***

  Deze ratio's zijn indicatoren voor de industriële en commerciële doeltreffendheid van een vennootschap, zonder rekening te houden met haar financiële en uitzonderlijke resultaten. Ze zijn gebaseerd op de verkoopmarge van de onderneming en haar toegevoegde waarde.

- ***de rendabiliteit***

  Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de bruto- en nettorendabiliteit van het eigen vermogen enerzijds en deze van het totaal geïnvesteerd vermogen of het totaal der activa anderzijds. Bij de bepaling van de rendabiliteit van het totaal der activa wordt het resultaat van de onderneming vóór aftrek van de financiële kosten en vóór belastingen vergeleken met het balanstotaal.

- ***de financiële structuur***

  Deze ratio's laten toe de liquiditeit en de solvabiliteit van de onderneming na te gaan.

  De <u>liquiditeit</u> geeft aan in welke mate de onderneming haar schulden op korte termijn kan voldoen. Deze analyse wordt aangevuld met de berekening van de rotatie van de voorraden en van het aantal dagen krediet dat aan de klanten toegekend en van de leveranciers bekomen wordt.

  De <u>solvabiliteit</u> wordt bepaald door het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen.

- ***de investeringen***

  De aanschaffingen van materiële vaste activa worden vergeleken met de toegevoegde waarde enerzijds en de materiële vaste activa anderzijds.

  In het totaal werden 21 ratio's berekend voor de jaarrekeningen van ondernemingen, opgesteld volgens het volledig model, en 19 voor de jaarrekeningen van ondernemingen, opgesteld volgens het verkort model.

Het betreft volgende ratio's:

	Berekend voor de jaarrekeningen opgesteld volgens het	
	volledig model	verkort model
Exploitatie		
1. Brutoverkoopmarge ..... %	X	X
2. Nettoverkoopmarge ..... %	X	X
3. Toegevoegde waarde/Bedrijfsopbrengsten ..... %	X	X
4. Toegevoegde waarde per personeelslid (in EUR)	X	X
5. Toegevoegde waarde/Bruto materiële vaste activa ..... %	X	X
6. Personeelskosten/Toegevoegde waarde ..... %	X	X
7. Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten/Toegevoegde waarde ..... %	X	X
8. a. Kosten van de schulden/Toegevoegde waarde ..... %	X[5]	
b. Financiële kosten/Toegevoegde waarde ..... %		X[5]
Rendabiliteit		
9. Nettorendabiliteit van het eigen vermogen, na belasting ..... %	X	X
10. Cashflow/Eigen vermogen ..... %	X	X
11. Brutorendabiliteit van het totaal der activa, vóór belasting en		
a. kosten van de schulden ..... %	X[5]	
b. financiële kosten ..... %		X[5]
12. Nettorendabiliteit van het totaal der activa, vóór belasting en		
a. kosten van de schulden ..... %	X[5]	
b. financiële kosten ..... %		X[5]
Financiële structuur		
13. Liquiditeit in ruime zin	X	X
14. Liquiditeit in enge zin	X	X
15. Rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	X	n.b.
16. Rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product	X	n.b.
17. Aantal dagen klantenkrediet	X	X
18. Aantal dagen leverancierskrediet	X	X
Investeringen		
19. Eigen vermogen/Totaal vermogen ..... %	X	X
20. Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde ..... %	X	X
21. Aanschaffingen van materiële vaste activa/Materiële . vaste activa per einde van het vorig boekjaar ..... %	X	X

n.b.: niet beschikbaar.

[5] Voor de definitie, die verschilt naargelang het een volledig dan wel een verkort model betreft, wordt verwezen naar punt 5.2.5. "Definitie van de ratio's".

Verkoopmarges (ratio's 1 en 2)[6]

Het bedrijfsresultaat dat tijdens het boekjaar werd gerealiseerd, kan worden berekend voor of na aanrekening van de niet-kaskosten met bedrijfskarakter.

De niet-kaskosten zijn de geboekte afschrijvingen, de waardeverminderingen, en de voorzieningen voor risico's en kosten.

Het brutobedrijfsresultaat is dan het bedrijfsresultaat vóór aanrekening van de niet-kaskosten; het nettobedrijfsresultaat is het saldo dat overblijft na verrekening van de niet-kaskosten.
De verhouding tussen het bedrijfsresultaat en de verkopen is de verkoopmarge.

Voor **volledige jaarrekeningen** wordt het bedrijfsresultaat vergeleken met de som van de omzet en de andere bedrijfsopbrengsten, verminderd met de exploitatiesubsidies en de van de overheid ontvangen bedragen als compensatie voor minontvangsten ten gevolge van de toegepaste tariferingspolitiek.

Voor **verkorte jaarrekeningen** kan het bedrijfsresultaat enkel met de omzet vergeleken worden.

Voor de **berekening van de nettoverkoopmarge** wordt het nettobedrijfsresultaat verhoogd met de door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat van het boekjaar onder de rubriek "Andere financiële opbrengsten". Deze kapitaalsubsidies zijn niet noodzakelijk afhankelijk van een investering in vaste activa, maar worden in deze context toch beschouwd als een factor die de afschrijvingskosten vermindert.

Voor de **berekening van de brutoverkoopmarge** vergt de aanrekening van de kapitaalsubsidies geen correctie: het effect van de vermindering van de afschrijvingskosten wordt gecompenseerd door een even grote toename van het nettobedrijfsresultaat in de teller.

Toegevoegde waarde (ratio's 3 tot 8 en 20)

De bruto toegevoegde waarde vertegenwoordigt de waarde die de onderneming, door de inzet van haar productiefactoren, toevoegt aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten.

Ze wordt bekomen door de **waarde van de productie** (de algebraïsche som van de verkochte productie in ruime zin[7], de geproduceerde vaste activa en de wijziging van de voorraden goederen in bewerking en gereed product en van de bestellingen in uitvoering) te verminderen met het **intermediair verbruik** (de algebraïsche som van de kosten van de handelsgoederen, de grond- en hulpstoffen, de diensten en de diverse goederen).

Een vergelijking van het bedrag van deze bruto toegevoegde waarde met bepaalde gegevens uit de jaarrekening geeft inlichtingen omtrent:

- de globale prestatie van de onderneming en de efficiëntie van de ingezette middelen. Dit is het geval voor de ratio's "Toegevoegde waarde per personeelslid" en "Toegevoegde waarde/Bruto materiële vaste activa"

- het deel van de activiteit van de onderneming dat overeenkomt met een inkomenscreatie: "Toegevoegde waarde/Bedrijfsopbrengsten"[8]

- de investeringsinspanning ("Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde")

---

[6] De bedoelde ratio's worden aangeduid met het nummer waaronder ze voorkomen in punt 5.2.5. "Definitie van de ratio's".
[7] Dit is de omzet en de andere bedrijfsopbrengsten, verminderd met de exploitatiesubsidies en de vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen.
[8] Deze verhouding wordt beïnvloed door de graad van verticale integratie van de ondernemingen.

- het relatief belang van de kosten van de schulden, de personeelskosten en de niet-kaskosten (afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten).

Er dient vermeld dat de individuele ratio's $\frac{\text{toegevoegde waarde}}{\text{personeelsbestand}}$ en $\frac{\text{personeelskosten}}{\text{toegevoegde waarde}}$ niet berekend werden voor de ondernemingen die geen gegevens over het personeelsbestand of geen personeelskosten hebben vermeld. Dit is namelijk het geval voor een aantal intercommunales (die deel uitmaken van de groeperingen PU2201 en PU2202) die hoofdzakelijk werken met personeel dat te hunner beschikking wordt gesteld door ondergeschikte openbare besturen.

Nettorendabiliteit van het eigen vermogen na belasting (ratio 9)

Het nettoresultaat dat de onderneming boekt na de betaling van alle bedrijfs-, financiële en uitzonderlijke kosten en belastingen is in principe ter beschikking van de aandeelhouders of de vennoten.

Het nettoresultaat van het boekjaar wordt vergeleken met het eigen vermogen, op voorwaarde dat dit eigen vermogen positief is. De berekening van deze ratio heeft in het tegengestelde geval geen zin: voor een onderneming die bovendien een negatief nettoresultaat heeft zou immers een positief rendement bekomen worden.

Cashflow/Eigen vermogen (ratio 10)

a. Het begrip "cashflow" dat in deze ratio wordt gebruikt, is **berekend per som**. De cashflow is dan gelijk aan het resultaat van het boekjaar na belastingen vermeerderd met de nettokosten die geen kasuitgaven meebrengen (afschrijvingen, waardeverminderingen, voorzieningen).

   De cashflow kan ook per **verschil** worden berekend. In dit geval komt die overeen met:

   - de kasopbrengsten, dit zijn de opbrengsten die contant of op termijn ontvangen worden, nl.: de bedrijfsopbrengsten (inclusief de geproduceerde vaste activa), de financiële opbrengsten (na aftrek van het deel van de kapitaalsubsidies aangerekend op het resultaat), de meerwaarde bij de realisatie van vaste activa, de andere uitzonderlijke opbrengsten en de regularisatie van de belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen

   - verminderd met de kaskosten, dit zijn kosten met betrekking tot het boekjaar die contant of op termijn worden betaald, nl. de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen, de andere bedrijfskosten, de kosten van schulden, de andere financiële kosten, de andere uitzonderlijke kosten en de belastingen.

   De cashflow wordt positief beïnvloed door de tijdens het boekjaar als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfs- en uitzonderlijke kosten; de activering vermindert inderdaad de bedrijfs- en uitzonderlijke kosten die op het boekjaar betrekking hebben.

b. De verhouding "Cashflow/Eigen vermogen" geeft de maximumcapaciteit van de onderneming om bruto-inkomen te genereren, onafhankelijk van de aanwending ervan.

Rendabiliteit van het totaal der activa (ratio's 11 en 12)

Het totaal resultaat van de onderneming kan gesteld worden tegenover het totaal van de geïnvesteerde middelen, onafhankelijk van de financieringswijze van de activa.

In deze optiek omvat het totaal resultaat van de onderneming, naast het resultaat van het boekjaar, ook de nettokosten van de schulden en, indien de onderneming winst heeft gemaakt, de belastingen die erop betrekking hebben[9].

De ratio van de rendabiliteit van het totaal der activa is dan de verhouding tussen dit totaal resultaat en het balanstotaal en kan zowel bruto als netto worden berekend, naargelang in de teller het resultaat van het boekjaar al dan niet wordt verhoogd met de nettotoevoegingen aan de afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen en uitgestelde belastingen.

Het belang van deze ratio is tweeërlei:

- enerzijds laat de ratio toe het resultaat te vergelijken van ondernemingen met een verschillende financiële structuur. De ratio is immers onafhankelijk van het respectieve aandeel van het eigen en het vreemd vermogen in het totaal vermogen. De verdeling van het globaal resultaat onder de verschillende begunstigden (schuldeisers, overheid, vennoten) speelt evenmin een rol

- anderzijds vormt de ratio één van de verklarende elementen van de rendabiliteit van het eigen vermogen. Deze laatste kan immers worden uitgedrukt als het product van de rendabiliteit van het totaal der activa en de "financiële hefboomcoëfficiënt" (verder afgekort als FHC):

$$\frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen}}{\text{Eigen vermogen}} = \frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen en kosten v/d schulden}}{\text{Totaal vermogen}} \times \text{"FHC"}$$

waarbij "FHC" =

$$\frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen/Nettoresultaat vóór belastingen en financiële kosten}}{\text{Eigen vermogen/Totaal vermogen}}$$

Liquiditeit (ratio's 13 en 14)

De liquiditeitsratio's laten toe na te gaan in welke mate de ondernemingen hun verplichtingen op korte termijn kunnen nakomen door middel van hun beschikbare en gemakkelijk te realiseren activa.

Men onderscheidt de liquiditeit in ruime zin of "current ratio" en de liquiditeit in enge zin, ook "quick ratio" of "acid test" genoemd.

De **liquiditeit in ruime zin** geeft een eerste evaluatie van de liquiditeitsgraad en vergelijkt het totaal van de realiseerbare en beschikbare activa (voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen, liquide middelen en overlopende rekeningen van het actief) met de schulden op korte termijn, inclusief de overlopende rekeningen op het passief.

De **liquiditeit in enge zin** houdt geen rekening met de voorraden (welke moeilijker realiseerbaar zijn op korte termijn) en met de overlopende rekeningen. Deze laatste hebben immers een duidelijk heterogeen karakter: de overlopende rekeningen van het actief omvatten namelijk zowel over te dragen kosten als verworven opbrengsten, terwijl de overlopende rekeningen van het passief zowel uit toe te rekenen kosten als over te dragen opbrengsten bestaan.

Hoe hoger de waarde van deze ratio, hoe meer activa aanwezig zijn die op korte termijn kunnen worden omgezet om de verplichtingen op korte termijn na te kunnen komen.

[9] Voor de kleine ondernemingen komt het resultaat vóór financiële kosten en vóór belastingen overeen met de som van het bedrijfsresultaat, het uitzonderlijke resultaat en de financiële opbrengsten.

Voorraadrotatie (ratio's 15 en 16)

De voorraadrotatieratio's laten in homogene sectorale groeperingen toe de liquiditeitsgraad van de voorraden en de efficiëntie van het voorraadbeheer te vergelijken.

Een onderscheid wordt gemaakt tussen de voorraad handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en de voorraad goederen in bewerking en gereed product.

Ongeacht de aard van de voorraden, mag er worden gesteld dat er een noodzakelijk en voldoende bedrag in geïnvesteerd dient te worden en gestreefd moet worden naar een zo hoog mogelijke voorraadrotatie: hoe sneller de voorraden worden gerealiseerd, hoe hoger hun liquiditeit is. De grootte van de voorraadrotatie hangt wel af van de aard van de geproduceerde en/of verkochte goederen en van de economische sector waartoe de onderneming behoort.

De twee onderscheiden ratio's kunnen enkel worden berekend voor volledige jaarrekeningen.

Een specifiek probleem doet zich voor door het feit dat in de modellen de "Onroerende goederen bestemd voor verkoop" alle samen in eenzelfde voorraadrubriek (met code 35) zijn opgenomen, zonder onderscheid tussen de door de onderneming aangekochte dan wel vervaardigde onroerende goederen.

Er werd dan ook verondersteld dat de bedragen die voor deze rubriek worden opgegeven, enkel voor ondernemingen uit de bouwnijverheid hoofdzakelijk zelf vervaardigde onroerende goederen vertegenwoordigen, en dat het voor ondernemingen uit de andere sectoren vooral gaat om aangekochte onroerende goederen bestemd om te worden doorverkocht.

Bijgevolg maakt de betrokken rubriek met code 35 deel uit van de noemer van:

- de ratio "rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product" voor de bouwnijverheid (groepering PU300)[10] en de deelsectoren van de bouwnijverheid
- de ratio "rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen" voor alle andere sectoren.

Bovendien zijn deze ratio's "niet-significant" en met een sterretje ("*") gemarkeerd voor bepaalde sectoren, namelijk:

- de ratio "rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product" voor de ondernemingen die deel uitmaken van de sectoren distributie van energie en water, handel, vervoer en verkeer en diensten (groeperingen PU2201, PU2202, PU310, PU320, PU340, DE60 tot 62 en de deelsectoren daarvan)[10]
- de ratio "rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen" voor de dienstverlenende instellingen die de populatie van de groeperingen PU340 en de deelsectoren daarvan[10] vormen.

Duur van het toegestane en verkregen krediet (ratio's 17 en 18)

Het aantal dagen klantenkrediet verwijst naar de gemiddelde tijdsduur die verloopt tussen het ontstaan van de handelsvorderingen en de inning ervan.

Het aantal dagen leverancierskrediet is het gemiddeld aantal dagen dat verloopt tussen het ontstaan van de handelsschulden en hun betaling.

Zij moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat hun berekening gesteund is op de vergelijking van een "flow" (het bedrag van de tijdens het boekjaar gerealiseerde verkopen of gedane inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen en van diensten en diverse goederen) en een "stock" (de per einde boekjaar uitstaande handelsvorderingen en -schulden). Het is evident dat de toestand per einde boekjaar niet noodzakelijk representatief is voor het dagelijks gemiddelde van het boekjaar.

[10] Zie de lijst van de sectorale groeperingen op het einde van dit document.

Eigen vermogen/Totaal vermogen (ratio 19)

Deze ratio meet de financiële autonomie van de onderneming: hoe groter deze is, hoe minder de onderneming afhankelijk is van door derden verstrekte middelen. Hij is één van de componenten van de financiële hefboomcoëfficiënt en bijgevolg van de rendabiliteit van het eigen vermogen vóór belastingen (cf. ratio's 11 en 12).

Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde (ratio 20)

Deze ratio (investeringsquote) geeft een indicatie van de investeringsinspanning geleverd tijdens het boekjaar.

5.2.3 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen

Wanneer de financiële **ratio's worden berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen** voor een sector, brengen zij de graad van rendabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit van die sector tot uiting. Het is evenwel niet duidelijk of de bekomen gemiddelde ratiowaarden kenmerkend zijn voor het merendeel van de ondernemingen die van de populatie deel uitmaken, dan wel in belangrijke mate bepaald worden door één of meer grote ondernemingen. Het is om die reden dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een publicatie van een spreiding in kwartielen heeft geadviseerd.

Een **spreiding in kwartielen** is voor elke ratio het resultaat van de volgende bewerkingen: berekening van de ratiowaarde voor elke onderneming, rangschikking van de bekomen ratiowaarden in stijgende orde en bepaling van drie referentiewaarden, Q_1, Q_2 en Q_3, die zodanig worden gekozen dat

- 75 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_1
- 50 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_2
- 25 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_3.

Voor iedere ratio en elke sectorale groepering verdelen de waarden Q_1, Q_2 en Q_3 de groep van ondernemingen dus in vier opeenvolgende subgroepen, die elk bestaan uit 25 % van het totaal aantal ondernemingen dat deel uitmaakt van de berekeningen. Deze waarden vormen referentiewaarden voor een onderneming die zich in haar sector wil situeren.

Ook het aantal ondernemingen waarvoor een ratiowaarde bestaat die deel uitmaakt van de berekening van de spreiding wordt vermeld.

5.2.4 Methodologische opmerkingen

a. De gedetailleerde definitie van elke ratio wordt gegeven in punt 5.2.5 hierna. Naast de benaming van de rubrieken die voor hun berekening van belang zijn, wordt de code vermeld waarmee deze rubrieken voorkomen in de standaardmodellen die de Nationale Bank uitgeeft.

b. De definitie van de ratio's die worden berekend voor de verkorte jaarrekeningen is niet altijd identiek met die van de overeenkomstige ratio's welke op basis van de gegevens van de volledige modellen worden verkregen.

   Ook krijgen ratio's die voor het totaal der volledige en verkorte modellen worden berekend, om technische redenen dezelfde inhoud als de ratio's die voor de verkorte modellen gelden.

   In een volledig model worden b.v. de kosten van de schulden afzonderlijk vermeld, waardoor de berekening van de ratio "Kosten van de schulden/Toegevoegde waarde" mogelijk wordt, terwijl in een verkort model enkel de vermelding voorzien is van het totaal der financiële kosten; vandaar dat voor de verkorte modellen en voor het totaal der volledige en verkorte modellen enkel de verhouding "Financiële kosten/Toegevoegde waarde" kan worden berekend

Deze voor het geheel van de ondernemingen berekende ratio dient niettemin met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd omwille van het belang dat de "andere financiële kosten" hebben voor de volledige modellen.

c. De ondernemingen die van de mogelijkheid gebruik maken om een verkorte jaarrekening neer te leggen, zijn niet verplicht hun omzet of het bedrag van de verbruikte handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en van de aangekochte diensten en diverse goederen die ten laste van het boekjaar vallen, te vermelden.

De hierna volgende ratio's, waarin deze rubrieken voorkomen, hebben dan ook enkel betrekking op de ondernemingen die deze gegevens hebben vermeld:
- (bruto- en netto)verkoopmarge
- toegevoegde waarde/bedrijfsopbrengsten
- aantal dagen klantenkrediet
- aantal dagen leverancierskrediet.

d. Opdat de resultaten hun betekenis zouden behouden, werden bepaalde **ondernemingen uit de ratioberekeningen geweerd:**
- voor de ratio's waarbij de verhouding wordt gemaakt tussen één of meerdere rubrieken uit de resultatenrekening en één of meerdere rubrieken uit de balans: de ondernemingen met een boekjaar van meer of minder dan 12 maanden
- voor de ratio's die rekening houden met het personeel (personeelskosten of tewerkgesteld personeel) en de toegevoegde waarde: de ondernemingen die geen personeelskosten of tewerkgesteld personeel hebben vermeld.

Met hetzelfde doel werden bepaalde ondernemingen uitgesloten voor de berekening van de spreiding in kwartielen, terwijl ze toch tussenkomen voor dezelfde ratio berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen; het betreft:
- voor de ratio's van de rendabiliteit van het eigen vermogen: de ondernemingen met een eigen vermogen dat negatief of nul is
- voor de ratio's waarvan de noemer bestaat uit de toegevoegde waarde: de ondernemingen met een toegevoegde waarde die negatief of nul is.

Aangezien alle ondernemingen bijdragen tot de globalisaties, en bijgevolg de gemiddelde ratio's beïnvloeden, zal de statistische populatie voor de ratiospreidingen in die gevallen verschillen van die voor de globalisaties en de gemiddelde ratio's. De voorwaarden die moeten vervuld zijn opdat de berekening van de ratio zou uitgevoerd worden, zijn in de tabel 5.2.5 vermeld.

e. Enkele ratio's hebben inhoudelijk geen zin voor bepaalde sectoren.
In zulke gevallen wordt in de ratiotabellen een sterretje ("*") vermeld op de plaats waar de kwartielen worden opgegeven.

f. Behalve de eerder vermelde gevallen wordt de waarde van bepaalde ratio's niet berekend omwille van de volgende redenen:

Reden van niet-berekening van de ratiowaarde	Vermelding
Het aantal significante waarden is onvoldoende voor de groepering	n.s. (niet-significant)
Noemer nul of afwezig en/of teller nul of afwezig	onb. (onbepaald)
Waarde (ver) boven de normale waarde	n.v. (niet-voorstelbaar)

Een onderneming die tijdens het boekjaar niet heeft geïnvesteerd, zal dus voor de ratio's "Aanschaffingen materiële vaste activa/ Toegevoegde waarde" en "Aanschaffingen materiële vaste activa/ Materiële vaste activa op het einde van het vorige boekjaar" als waarde "onbepaald" meekrijgen die niet tussenkomt bij de berekening van de spreiding voor deze ratio's. De berekening van de spreidingswaarden is dus in het voorbeeld enkel bepaald door de ondernemingen die tijdens het beschouwde boekjaar geïnvesteerd hebben. Het aantal ondernemingen dat niet heeft geïnvesteerd, kan worden afgeleid uit de vergelijking van het aantal ondernemingen dat in de globalisatiestatistiek is vermeld voor de rubriek 20/58 "Balanstotaal" enerzijds en het aantal ondernemingen dat eveneens in de globalisatiestatistiek is vermeld voor de investeringsrubrieken 8169, 8229 en 8299 uit de staat van de materiële vaste activa anderzijds.

5.2.5 Definitie van de ratio's voor ondernemingen

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
A. EXPLOITATIE		
1. BRUTOVERKOOPMARGE		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De omzet moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller		
Bedrijfswinst (-verlies)	+ 9901	+ 9901
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 635/7	+ 630 + 631/4 + 635/7
Noemer		
Omzet	+ 70	+ 70
Andere bedrijfsopbrengsten	+ 74	n.b.
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	n.b.
Ratio = T/N * 100		
2. NETTOVERKOOPMARGE		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De omzet moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller		
Bedrijfswinst (-verlies)	+ 9901	+ 9901
Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	+ 9125	+ 9125
Noemer		
Dezelfde als voor ratio 1		
Ratio = T/N * 100		
3. TOEGEVOEGDE WAARDE / BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De rubriek "Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen" moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	60/61 > 0
Teller (bruto toegevoegde waarde)		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	- 60	
Diensten en diverse goederen	- 61	
Raming van de bruto toegevoegde waarde:		
Brutomarge		+ 9900

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	
Raming van de bedrijfsopbrengsten:		
Brutomarge		+ 9900
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen; diensten en diverse goederen		+ 60/61
Ratio = T/N * 100		
4. TOEGEVOEGDE WAARDE PER PERSONEELSLID		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden[11]	12 maanden	12 maanden
Het gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten moet groter zijn dan nul	9087 > 0	9087 > 0
Teller		
Dezelfde als voor ratio 3		
Noemer		
Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	9087	9087
Ratio = T/N (EUR)		
5. TOEGEVOEGDE WAARDE / BRUTO MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Dezelfde als voor ratio 3		
Noemer		
Rekenkundig gemiddelde van de aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa:		
- per einde van het vorige boekjaar	+ 8199P[12]	+ 8199P
- per einde van het boekjaar	+ 8199[13]	+ 8199
Ratio = T/N * 200		

[11] Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

[12] 8199P = 8191P tot 8196P.

[13] 8199 = 8191 tot 8196.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
6. AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De rubriek "Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen" moet positief zijn	62 > 0	62 > 0
De noemer moet positief zijn[14]	(9800-740) > 0	9800 > 0
Teller		
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	+ 62	+ 62
Voorzieningen voor pensioenen: nettotoevoegingen of nettobestedingen en -terugnemingen	+ 635	n.b.
Noemer		
Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
7. AANDEEL VAN DE AFSCHRIJVINGEN, WAARDE-VERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn[14]	(9800-740) > 0	9800 > 0
Teller		
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten die deel uitmaken van de bedrijfskosten	+ 630 + 631/4 + 635/7 - 635	+ 630 + 631/4 + 635/7
Noemer		
Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
8. AANDEEL VAN DE KOSTEN VAN DE SCHULDEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn[14]	(9800-740) > 0	9800 > 0
Teller		
Financiële kosten		+ 65
waarvan: Kosten van de schulden	+ 650	
Bedrag van het disconto ten laste van de onderneming bij de verhandeling van de vorderingen	+ 653	
Noemer		
Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		

[14] Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
B. RENDABILITEIT		
9. NETTORENDABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN NA BELASTING		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn[15]	10/15 > 0	10/15 > 0
Teller		
Winst (verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Noemer		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Ratio = T/N * 100		
10. CASHFLOW / EIGEN VERMOGEN		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn[15]	10/15 > 0[15]	10/15 > 0[15]
Teller		
Winst (verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 6501 + 635/7 + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662	+ 631/4 + 635/7 + 656 + 8079 + 8279 + 8475[16 17]
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	- 760 - 761- 762	- 8089 - 8289 - 8485[17]
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	+ 663	n.b.
Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9125	- 9125
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	- 780	- 780
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	+ 680	+ 680
Noemer		
Dezelfde als voor ratio 9		
Ratio = T/N * 100		

[15] Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

[16] Afschrijvingen op oprichtingskosten niet inbegrepen.

[17] Aangezien de rubrieken 8475 en 8485 eigen zijn aan verkorte modellen, dienen in geval van volledige modellen de overeenkomstige rubrieken [+ 847(1 tot 3) + 848(1 tot 3) - 860(1 tot 3) - 861(1 tot 3)] in de teller te worden bijgevoegd voor de berekening van de spreiding voor de verkorte en volledige jaarrekeningen samen.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
11. BRUTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA, VÓÓR BELASTING EN KOSTEN VAN DE SCHULDEN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Winst (verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: Kosten van de schulden	+ 650 + 653	
Door de overheid toegekende kapitaal- en interestsubsidies, aangerekend op het resultaat (onder de andere financiële opbrengsten)	- 9125 - 9126	- 9125 - 9126
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 635/7 + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662	+ 631/4 + 635/7 + 8079 + 8279 + 8475 [18]
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	- 760 - 761 - 762	- 8089 - 8289 - 8485[18]
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	+ 663	n.b.
Belastingen op het resultaat (van het boekjaar)	+ 9134	+ 67/77
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	- 780	- 780
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	+ 680	+ 680
Noemer		
Totaal der activa	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		
12. NETTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA, VÓÓR BELASTING EN KOSTEN VAN DE SCHULDEN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Winst (verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: Kosten van de schulden	+ 650 + 653	
Door de overheid toegekende interestsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9126	- 9126
Belastingen op het resultaat (van het boekjaar)	+ 9134	+ 67/77
Noemer		
Totaal der activa	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		

[18] Aangezien de rubrieken 8475 en 8485 eigen zijn aan verkorte modellen, dienen in geval van volledige modellen de overeenkomstige rubrieken [+ 847(1 tot 3) + 848(1 tot 3) - 860(1 tot 3) - 861(1 tot 3)] in de teller te worden bijgevoegd voor de berekening van de spreiding voor de verkorte en volledige jaarrekeningen samen.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
C. FINANCIELE STRUCTUUR		
13. LIQUIDITEIT IN RUIME ZIN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
Geen enkele	-	-
Teller		
Voorraden en bestellingen in uitvoering	+ 3	+ 3
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Overlopende rekeningen van het actief	+ 490/1	+ 490/1
Noemer		
Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Overlopende rekeningen van het passief	+ 492/3	+ 492/3
Ratio = T/N		
14. LIQUIDITEIT IN ENGE ZIN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
Geen enkele	-	-
Teller		
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Noemer		
Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Ratio = T/N		
15. ROTATIE VAN DE VOORRAAD HANDELSGOEDEREN, GROND- EN HULPSTOFFEN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	n.b.
Teller		
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen (inkopen + afname van de voorraad - toename van de voorraad)	+ 60	n.b.
Noemer		
Grond- en hulpstoffen	+ 30/31	n.b.
Handelsgoederen	+ 34	n.b.
Onroerende goederen bestemd voor verkoop[19]	+ 35	n.b.
Vooruitbetalingen	+ 36	n.b.
Ratio = T/N		

[19] Voor alle sectoren uitgezonderd voor de sector "Bouwnijverheid" en de deelsectoren daarvan.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
16. ROTATIE VAN DE VOORRAAD GOEDEREN IN BEWERKING EN GEREED PRODUCT		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	n.b.
Teller		
Bedrijfskosten	+ 60/64	n.b.
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering	- 71	n.b.
Geproduceerde vaste activa	- 72	n.b.
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	n.b.
Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9125	n.b.
Noemer		
Goederen in bewerking	+ 32	n.b.
Gereed product	+ 33	n.b.
Onroerende goederen bestemd voor verkoop[20]	+ 35	n.b.
Bestellingen in uitvoering	+ 37	n.b.
Ratio = T/N		
17. AANTAL DAGEN KLANTENKREDIET		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (b)	12 maanden	12 maanden
De omzet moet opgegeven zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller		
Handelsvorderingen	+ 40	+ 40
De door de onderneming geëndosseerde handelseffecten in omloop	+ 9150	+ 9150
Noemer		
Omzet	+ 70	+ 70
Andere bedrijfsopbrengsten	+ 74	n.b.
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	n.b.
De belasting over de toegevoegde waarde, in rekening gebracht tijdens het boekjaar door de onderneming	+ 9146	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		

[20] Enkel voor de sector "Bouwnijverheid" en de deelsectoren daarvan.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
18. AANTAL DAGEN LEVERANCIERSKREDIET		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (b)	12 maanden	12 maanden
De rubriek "Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen" moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	60/61 > 0
Teller		
Handelsschulden	+ 44	+ 44
Noemer		
Inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	+ 600/8	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen; diensten en diverse goederen		+ 60/61
Diensten en diverse goederen	+ 61	
De belasting over de toegevoegde waarde, in rekening gebracht tijdens het boekjaar aan de onderneming (aftrekbaar)	+ 9145	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		
19. SOLVABILITEIT		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
Geen enkele	-	-
Teller		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Noemer		
Totaal der passiva	+ 10/49	+ 10/49
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
D. INVESTERINGEN		
20. BELANG VAN DE AANSCHAFFINGEN VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA IN VERGELIJKING MET DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn[21]	(9800-740) > 0	9800 > 0
Teller		
Tijdens het boekjaar aangeschafte materiële vaste activa (met inbegrip van de geproduceerde vaste activa)	+ 8169[22]	+ 8169
Meerwaarden op materiële vaste activa, verworven van derden	+ 8229[23]	+ 8229
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa, verworven van derden	- 8299[24]	- 8299
Noemer		
Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
21. BELANG VAN DE AANSCHAFFINGEN VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA IN VERGELIJKING MET DE MATERIËLE VASTE ACTIVA PER EINDE VAN HET VORIGE BOEKJAAR		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Dezelfde als voor ratio 20		
Noemer		
Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa per einde van het vorige boekjaar	+ 8199P[25]	+ 8199P
Meerwaarden op materiële vaste activa, per einde van het vorige boekjaar	+ 8259P[26]	+ 8259P
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa per einde van het vorige boekjaar	- 8329P[27]	- 8329P
Ratio = T/N * 100		

(a) Vanaf boekjaar 2011 is deze voorwaarde uitsluitend geldig voor de berekening van de geglobaliseerde waarde van de ratio. Voor het berekenen van de spreidingsmaten wordt, indien het boekjaar verschillend is van 12 maanden, de teller van de ratio gedeeld door het aantal maanden van het boekjaar, vermenigvuldigd met 12.

(b) Vanaf boekjaar 2011 is deze voorwaarde uitsluitend geldig voor de berekening van de geglobaliseerde waarde van de ratio. Voor het berekenen van de spreidingsmaten wordt, indien het boekjaar verschillend is van 12 maanden, de noemer van de ratio gedeeld door het aantal maanden van het boekjaar, vermenigvuldigd met 12.

[21] Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

[22] 8169 = 8161 tot 8166.

[23] 8229 = 8221 tot 8226.

[24] 8299 = 8291 tot 8296.

[25] 8199P = 8191P tot 8196P.

[26] 8259P = 8251P tot 8256P.

[27] 8329P = 8321P tot 8326P.

5.3 Gepubliceerde ratio's voor verenigingen en stichtingen

5.3.1 Algemeen

De ratio's die door de Balanscentrale berekend worden op basis van de jaarrekeningen opgesteld volgens het volledig en verkorte model voor verenigingen en stichtingen werden bepaald door een werkgroep met verschillende experten uit de verenigingssector[28]. Deze ratio's zijn beschikbaar vanaf het boekjaar 2009.

5.3.2 Beperkte representativiteit van de statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen

In tegenstelling met de statistieken opgesteld op basis van de jaarrekeningen van de niet-financiële ondernemingen hebben de statistieken opgesteld op basis van de standaardjaarrekeningen van verenigingen en stichtingen een **beperkte representativiteit.**
Enerzijds maken de zowat 90.000 kleine verenigingen en private stichtingen er geen deel van uit, daar ze geen jaarrekening hoeven neer te leggen bij de Balanscentrale.
Anderzijds is ongeveer 10 % van de jaarrekeningen van de grote verenigingen en stichtingen opgesteld volgens een afwijkend model, waardoor deze niet in de door de Balanscentrale berekende statistieken kunnen geïntegreerd worden. Het gaat voornamelijk om de sectoren onderwijs en ziekenhuizen.

Onderstaande tabel, opgesteld op basis van de jaarrekeningen neergelegd door de verenigingen en stichtingen voor boekjaar 2009, geeft een idee van de belangrijkheid van het gebruik van een afwijkend model volgens de activiteitensector

Standaardmodellen			Afwijkende modellen			
Sector (NACE-BEL-codes)	(1) Aantal ver.	(2) Balanstotaal (miljoen EUR)	Aantal ver.	*Aantal ver. [% van (1)]*	Balanstotaal (miljoen EUR)	*Balanstotaal (% van (2)]*
Geheel van de activiteitensectoren	6.034	36.258	574	*10*	9.663	*27*
Landbouw en industrie (01 tot 43)	27	364				
Handel en diensten (45 tot 82)	827	8.863	10	*1*	665	*8*
Verblijfsaccommodaties, restaurants en cafés (55 tot 56)	102	373	2	*2*	5	*1*
Informatie en communicatie (58 tot 63)	67	360				
Financiële activiteiten en verzekeringen (64 tot 66)	34	1.327	6	*18*	362	*27*
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	71	521				
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (69 tot 75)	182	1.647	1	*1*	298	*18*
Administratieve en ondersteunende diensten (77 tot 82)	339	4.441	1	*0*	1	*0*

[28] Maakten deel uit van de werkgroep: J. Christiaens (UGent), C. Van Wymeersch (FUNDP, Louvain School of Management), S. Verbruggen (Hogeschool-Universiteit Brussel), J.-P. Vincke (IBR), S. Podevijn, M. Brees (CBN), F. Khrouz, S. Rompteau (Solvay Business School, ULB), M. Lauwers (Vlaamse Overheid Departement Welzijn Volksgezondheid en Gezin), S. Mertens, M. Marée (ULg), A. Drouguet (Semafor asbl), C. Rigo, M. Vander Donckt, V. Hendrichs, C. Buydens (NBB).

Standaardmodellen			Afwijkende modellen			
Sector (NACE-BEL-codes)	(1) Aantal ver.	(2) Balanstotaal (miljoen EUR)	Aantal ver.	*Aantal ver. [% van (1)]*	Balanstotaal (miljoen EUR)	*Balanstotaal [% van (2)]*
Openbaar bestuur (84)	76	1.817	7	*9*	590	*32*
Onderwijs (85)	817	3.803	360	*44*	2.497	*66*
Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (86 tot 88)	2.444	13.680	130	*5*	5.725	*42*
Menselijke gezondheidszorg (86)	372	6.152	64	*17*	5.316	*86*
Ziekenhuizen (861)	68	5.082	60	*88*	5.265	*104*
Maatschappelijke dienstverlening (87 tot 88)	2.072	7.527	66	*3*	408	*5*
Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting (87)	1.001	4.793	34	*3*	331	*7*
Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting (88)	1.071	2.734	32	*3*	77	*3*
Kunst, amusement en ontspanning (90 tot 93)	524	1.185	4	*2*	3	*0*
Creatieve activiteiten, kunst en amusement (90)	225	387				
Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten (91)	110	415				
Sport, ontspanning en recreatie (92 tot 93)	189	383	2	*1*	2	*1*
Diverse verenigingen (94)	1.220	6.152	2	*0*	1	*0*

De jaarrekeningen van de verenigingen en stichtingen **weerspiegelen** slechts **gedeeltelijk** hun activiteiten; immers, wat financieel niet meetbaar is (zoals het vrijwilligerswerk, gratis ter beschikking van de vereniging gesteld materieel, de giften in natura, ...), wordt er niet in vermeld.

Bovendien blijkt het **boeken van de subsidies** binnen de non-profitsector verre van uniform te gebeuren. Dit is een gevolg van het ontbreken in het algemeen rekeningenstelsel voor verenigingen en in de jaarrekeningmodellen die daarop gebaseerd zijn, van een specifieke rubriek voor de exploitatie- of werkingssubsidies. Dit maakt dat subsidies in de praktijk niet alleen zijn opgenomen in de rubriek *"Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies"* (rubriek 73), maar ook geboekt kunnen zijn als *Omzet* (rubriek 70), *Andere bedrijfsopbrengsten* (rubriek 74) of *Kapitaal- en intrestsubsidies* (rubriek 736).

Verder vormen de verenigingen en private stichtingen inzake activiteiten een zeer **heterogene** populatie. Sommige zijn quasi-ondernemingen (bijvoorbeeld: de sociale secretariaten en de controle-organismen), terwijl andere werkelijk zonder winstoogmerk opereren. De interpretatie van de statistieken zal dus met de nodige voorzichtigheid moeten gebeuren, rekening houdend met de bijzonderheden van de sector.

5.3.3 Ratio's die voor de verenigingen en stichtingen berekend worden

De gepubliceerde ratio's van verenigingen en stichtingen worden, net zoals voor de ondernemingen, in 4 groepen ingedeeld, naargelang ze betrekking hebben op:

- ***de exploitatie***
- ***de rendabiliteit***
- ***de financiële structuur***
- ***de investeringen.***

Een vijfde groep is hieraan toegevoegd:

- ***bijzondere ratio's voor de non-profitsector.***

In het totaal worden voor de jaarrekeningen opgesteld volgens een standaardmodel voor verenigingen 22 ratio's berekend.

Ratio's berekend voor de verenigingen en stichtingen

Exploitatie

1. Brutomarge op bedrijfsopbrengsten (%)
2. Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening op de bedrijfs- en financiële opbrengsten (%)
3. Toegevoegde waarde op bedrijfsopbrengsten (%)
4. Toegevoegde waarde per personeelslid (in EUR)
5. Aandeel van de personeelskosten in de toegevoegde waarde (%)
6. Aandeel van de afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen in de toegevoegde waarde (%)
7. Aandeel van de financiële kosten in de toegevoegde waarde (%)

Rendabiliteit

8. Rendabiliteit van de totale opbrengsten (%)
9. Nettorendabiliteit van het totaal der activa vóór

   a. kosten van schulden (%) ***(enkel voor de volledige modellen)***

   b. financiële kosten (%) ***(enkel voor de verkorte modellen)***
10. Aandeel van de totale schulden gedekt door de cashflow (%)

Bijzondere ratio's voor de non-profitsector

11. Aandeel van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies in het totaal der bedrijfsopbrengsten (%)
12. Aandeel van de personeelskosten gedekt door de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies (%)

Financiële structuur

13. Liquiditeit in ruime zin
14. Liquiditeit in enge zin
15. Solvabiliteit verbeterd voor vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging (%)
16. Aandeel van de materiële vaste activa die in volle eigendom zijn van de vereniging (%)
17. Permanent vermogen op uitgebreide vaste activa (%)
18. Aandeel van de kapitaalsubsidies in het eigen vermogen (%)
19. Aantal dagen debiteurenkrediet
20. Aantal dagen leverancierskrediet

Investeringen

21. Aanschaffingen van materiële vaste activa / Materiële vaste activa per einde vorig boekjaar (%)
22. Afschrijvingsgraad van de immateriële en materiële vaste activa (%)

Brutomarge op bedrijfsopbrengsten (ratio 1)[29]

Het bedrijfsresultaat op het einde van het boekjaar, gecorrigeerd met de niet-kaskosten, wordt vergeleken met de bedrijfsopbrengsten, bestaande uit de omzet, andere bedrijfsopbrengsten en lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies.

Met deze ratio vergewist men zich van de operationele efficiëntie van de vereniging, gaat men na of de vereniging financieel in evenwicht is voor wat haar zuiver operationele activiteiten betreft, zonder rekening te houden met de financiële resultaten en de uitzonderlijke elementen.

Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening op de bedrijfs- en financiële opbrengsten (ratio 2)

Hier wordt het resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening, d.w.z. het bedrijfsresultaat aangevuld met het financieel resultaat, vergeleken met het totaal van de bedrijfsopbrengsten en de financiële opbrengsten.

Deze ratio toont of de vereniging financieel in evenwicht is als ook rekening wordt gehouden met de financiële resultaten.

Toegevoegde waarde (ratio's 3 tot 7)

De toegevoegde waarde is de waarde die de vereniging, door middel van haar productiefactoren, toevoegt aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten.

Ze komt overeen met het verschil tussen de **bedrijfsopbrengsten** (met inbegrip van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies) en de **kosten van de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen.**

Door de toegevoegde waarde te vergelijken met bepaalde gegevens uit de jaarrekening meet men:

- de algemene efficiëntie van de verenigingen en de ingezette middelen; dit is de bedoeling van de ratio toegevoegde waarde per personeelslid (uitgedrukt in voltijdse equivalenten) (ratio 4)

- de mate waarin de activiteit van de vereniging inkomsten genereert: de toegevoegde waarde in percent van de bedrijfsopbrengsten (ratio 3)

- het relatief belang van de personeelskosten (ratio 5), de niet-kaskosten (afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten) (ratio 6) en de financiële kosten (ratio 7).

De ratio's *Toegevoegde waarde per personeelslid* en *Aandeel van de personeelskosten in de toegevoegde waarde* worden niet berekend voor de verenigingen die geen werknemers of geen personeelskosten vermeld hebben.

Rendabiliteit van de totale opbrengsten of van het totaal der activa (ratio's 8 en 9)

De vereniging zal er niet naar streven om deze ratiowaarde te maximaliseren, maar wel een financieel evenwicht te bereiken. Een ratiowaarde van nul voor de ratio *Rendabliteit van de totale opbrengsten* betekent dat de vereniging over voldoende middelen beschikte om haar activiteiten te financieren, ongeacht of deze middelen afkomstig waren van de afnemers van geleverde goederen en diensten, dan wel van subsidies verlenende instanties en organismen.

De rendabiliteit van het totaal der activa meet de rendabiliteit van het geheel van de middelen die in de vereniging zijn geïnvesteerd.

[29] Naar de ratio's wordt verwezen met het volgnummer waarmee ze voorkomen in de lijst van de ratio's op pagina 43 en onder punt 5.3.6 "Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen".

Cashflow / Totale schulden (ratio 10)

De cashflow meet de bruto zelffinancieringscapaciteit van de vereniging, m.a.w. haar vermogen liquiditeiten te genereren die haar voortbestaan verzekeren.

De ratio geeft weer hoeveel procent van het vreemd kapitaal door de cashflow terugbetaald zou kunnen worden, en dus wat de terugbetalingscapaciteit is van de vereniging. Een hoge waarde wijst op de mogelijkheid om een hogere schuldgraad aan te kunnen, of op het bestaan van een veiligheidsmarge in het geval van een eventuele verslechtering van de cashflow.

De notie cashflow die hier gebruikt wordt voor het berekenen van de ratio is **verkregen door "optelling".** Ze stemt overeen met het resultaat van het boekjaar, verhoogd met de nettokosten die geen aanleiding geven tot kaskosten (de toevoegingen van afschrijvingen, van waardeverminderingen, van voorzieningen, enz.). Ze kan eveneens **door "aftrekking"** bekomen worden. In dat geval vormt ze het verschil tussen:

- enerzijds, de opbrengsten die onmiddellijke of uitgestelde ontvangsten genereren, met name: de bedrijfsopbrengsten (met inbegrip van geproduceerde vaste activa en de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies), de financiële opbrengsten, de meerwaarden bij de realisatie van vaste activa, andere uitzonderlijke opbrengsten, en

- anderzijds, de geboekte kaskosten tijdens het boekjaar, met name: de kosten van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen, de andere bedrijfskosten, de kosten van schulden, de andere financiële kosten en de andere uitzonderlijke kosten.

Aandeel van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies in het totaal der bedrijfsopbrengsten (ratio 11) en aandeel van de personeelskosten gedekt door de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies (ratio 12).

Deze voor de non-profitsector bijzondere ratio's tonen in welke mate de vereniging voor haar werking afhangt van deze bijzondere bron van bedrijfsopbrengsten. De eventuele volatiliteit van deze inkomstenbron (bvb. door de afschaffing/vermindering van een belangrijke subsidie) kan een bedreiging vormen voor de werking van de vereniging.

Liquiditeitsratio's (ratio's 13 et 14)

De liquiditeitsratio's vormen een indicator voor de capaciteit van de vereniging om op korte termijn haar financiële verplichtingen na te komen aan de hand van haar beschikbare en gemakkelijk te realiseren middelen

Net zoals voor de ondernemingen onderscheiden we de liquiditeitsratio "in ruime zin", ook 'current ratio" genoemd, van de liquiditeit "in enge zin", ook "quick ratio" of "acid test" genoemd.

De **liquiditeit in ruime zin** is een eerste evaluatie van de liquiditeitsgraad van de vereniging. Ze vergelijkt het totaal van de realiseerbare en beschikbare middelen (voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen, liquide middelen en overlopende rekeningen van het actief) met de passiva op korte termijn (schulden op ten hoogste één jaar, overlopende rekeningen van het passief).

De **liquiditeit in enge zin** houdt geen rekening met de voorraden en bestellingen in uitvoering (die moeilijk realiseerbaar zijn op korte termijn), en met de overlopende rekeningen. Deze laatste hebben immers een duidelijk heterogeen karakter (op het actief bevatten ze zowel over te dragen kosten als verworven opbrengsten, op het passief omvatten ze zowel toe te rekenen kosten als over te dragen opbrengsten).

Een ratiowaarde gelijk aan of groter dan 1 betekent dat de vereniging over voldoende activa beschikt die op korte termijn kunnen worden gemobiliseerd teneinde de vervaldagen te respecteren. Hoe groter de ratio, hoe groter de veiligheidsmarge van de vlottende activa ten overstaan van de verplichtingen op korte termijn.

Solvabiliteit verbeterd voor vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging (ratio 15) en aandeel van de vaste materiële activa die in volle eigendom zijn van de vereniging (ratio 16)

De solvabiliteitsratio meet de financiële onafhankelijkheid van de vereniging: hoe hoger de ratio, hoe minder de vereniging afhangt van middelen aangebracht door derden.

Hij wordt berekend als de verhouding van het eigen vermogen van de vereniging tot het balanstotaal, na aftrek, zowel in de teller als in de noemer, van de materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging. De vereniging kan immers niet vrij beschikken over deze activa omwille van opgelegde beperkingen (verbod om te verkopen, gratis toegang voor het publiek, verbod om verbouwingswerken te laten uitvoeren, ...).

Een waarde voor de ratio "Aandeel van de vaste materiële activa die in volle eigendom zijn van de vereniging" (in het totaal van de vaste activa van de vereniging) kleiner dan 100 % kan een relatief zwakke solvabiliteitsratio helpen verklaren.

Permanent vermogen op uitgebreide vaste activa (ratio 17)

In zekere zin gaat het om de uitdrukking van het nettobedrijfskapitaal[30] in de vorm van een ratio. Een ratiowaarde groter dan of gelijk aan 100 % betekent dat het nettobedrijfskapitaal positief is, en bijgevolg dat het geheel van de vaste activa gefinancierd is met permanent vermogen (= eigen vermogen, voorzieningen en schulden op lange termijn).

Een ratiowaarde kleiner dan 100 % betekent dat een deel van de vaste activa gefinancierd is met schulden op korte termijn, wat risico's inhoudt, aangezien het niet of minder zeker is dat de financiering op korte termijn kan worden voortgezet.

Aandeel van de kapitaalsubsidies in het eigen vermogen (ratio 18)

Kapitaalsubsidies kunnen afkomstig zijn van zowel overheden (lokaal, regionaal, federaal en internationaal) als van andere instellingen, ondernemingen, andere verenigingen of particulieren. Het kan gaan om geldelijke subsidies om vaste activa te financieren, maar ook om subsidies in natura, als een vorm van vaste activa die op duurzame wijze bestemd worden voor de werking van de vereniging. Subsidies zijn een kenmerk van de verenigingen en blijken ruimer dan wat geldt voor de ondernemingen.

Deze ratio laat toe het belang in te schatten van dit soort van subsidies in het totaal aan eigen middelen waarover de vereniging beschikt.

De kapitaalsubsidies waarvan hier sprake omvatten niet de kapitaalsubsidies die betrekking hebben op vaste activa met een onbepaalde levensduur, welke rechtstreeks in het fonds van de vereniging geboekt moeten worden, zonder toepassing van de door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen aanbevolen gespreide verwerking via de resultatenrekening.

Aantal dagen toegestaan krediet (debiteurenkrediet) en verkregen krediet (leverancierskrediet) (ratio's 19 en 20)

Deze ratio's worden enkel berekend voor de verenigingen die aankoop/verkoop-verrichtingen van goederen en diensten hebben en hun omzet in hun jaarrekening vermelden. Ze geven:

- enerzijds, het gemiddeld aantal dagen tussen het ontstaan van exploitatievorderingen en de betaling ervan door de debiteuren (aantal dagen debiteurenkrediet[31])

[30] Het nettobedrijfskapitaal komt overeen met het verschil tussen de vlottende activa in beperkte zin en vreemd vermogen op korte termijn.

[31] Terwijl voor een onderneming het "aantal dagen klantenkrediet" wordt berekend, wordt voor een vereniging de voorkeur gegeven aan het "aantal dagen debiteurenkrediet", waarbij met "debiteuren" niet enkel klanten, maar ook subsidies verlenende entiteiten worden bedoeld, terwijl bepaalde verenigingen de ontvangen exploitatiesubsidies boeken als omzet.

- anderzijds, het gemiddeld aantal dagen tussen het ontstaan van exploitatieschulden en de betaling ervan (aantal dagen leverancierskrediet).

Zij moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat hun berekening gesteund is op de vergelijking van een "flow" (het bedrag van de tijdens het boekjaar gerealiseerde verkopen of gedane inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen en van diensten en diverse goederen) en een "stock" (de per einde boekjaar uitstaande handelsvorderingen en -schulden). Het is evident dat de toestand per einde boekjaar niet noodzakelijk representatief is voor het dagelijks gemiddelde van het boekjaar.

De gemiddelde betalingstermijn van de debiteuren vormt een goede indicatie voor de liquiditeit van de "handels"-vorderingen op korte termijn. Een lange betalingstermijn van de leveranciers zal met de nodige voorzichtigheid dienen geïnterpreteerd te worden: het kan evengoed een teken van vertrouwen zijn vanwege de leveranciers als van moeilijkheden bij het respecteren van de opgelegde betalingstermijnen.

Aanschaffingen van materiële vaste activa / Materiële vaste activa per einde vorig boekjaar (ratio 21)

Deze ratio toont de investeringsinspanningen van de vereniging tijdens het boekjaar, ten opzichte van de aanschaffings-waarde van de materiële activa op het einde van het vorige boekjaar.

Afschrijvingsgraad van de immateriële en materiële vaste activa (ratio 22)

Deze ratio is een graad voor de staat van veroudering van de vaste activa waarover de vereniging beschikt. Een ratiowaarde die 100 % benadert is een teken dat belangrijke investeringen nodig zijn voor de voortzetting van de activiteiten van de vereniging.

5.3.4 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen

Wanneer de financiële **ratio's worden berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen** voor een sector, brengen zij de graad van rendabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit van die sector tot uiting. Het is evenwel niet duidelijk of de bekomen gemiddelde ratiowaarden kenmerkend zijn voor het merendeel van de verenigingen die van de populatie deel uitmaken, dan wel in belangrijke mate bepaald worden door één of meer grote verenigingen. Vandaar het belang om spreidingen in kwartielen en decielen te berekenen.

Een **spreiding in kwartielen** is voor elke ratio het resultaat van de volgende bewerkingen: berekening van de ratiowaarde voor elke vereniging, rangschikking van de bekomen ratiowaarden in stijgende orde en bepaling van drie referentiewaarden, Q_1, Q_2 en Q_3, die zodanig worden gekozen dat

- 75 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_1
- 50 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_2
- 25 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_3.

Voor iedere ratio en elke sectorale groepering verdelen de waarden Q_1, Q_2 en Q_3 de groep van verenigingen dus in vier opeenvolgende subgroepen, die elk bestaan uit 25 % van het totaal aantal verenigingen die deel uitmaken van de berekeningen. Deze waarden vormen referentiewaarden voor een vereniging die zich in haar sector wil situeren.

Ook het aantal verenigingen waarvoor een ratiowaarde bestaat die deel uitmaakt van de berekening van de spreiding wordt vermeld.

5.3.5 Methodologische opmerkingen

a. De gedetailleerde definitie van elke ratio wordt gegeven in punt 5.3.6 hierna. Naast de benaming van de rubrieken die voor hun berekening van belang zijn, wordt de code vermeld waarmee deze rubrieken voorkomen in de standaardmodellen die de Nationale Bank uitgeeft.

b. De definitie van de ratio's die worden berekend voor de verkorte jaarrekeningen is niet altijd identiek met die van de overeenkomstige ratio's welke op basis van de gegevens van de volledige modellen worden berekend.

   Ook krijgen ratio's die voor het totaal der volledige en verkorte modellen worden berekend, om technische redenen dezelfde inhoud als de ratio's die voor de verkorte modellen gelden.

   Daar in het verkorte model het onderscheid tussen "Kosten van schulden" en "Andere financiële kosten" niet gegeven wordt, moet bij de berekening van de ratio m.b.t. de rendabiliteit van het totaal der activa vóór kosten van schulden voor wat betreft de verkorte jaarrekeningen, alsook de verkorte en volledige samen, het totaal van de financiële kosten genomen worden.

   Deze voor de verkorte en volledige jaarrekeningmodellen samen berekende ratio dient niettemin met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd, omwille van het belang dat de "andere financiële kosten" hebben voor de volledige modellen.

c. De verenigingen die van de mogelijkheid gebruik maken om een verkorte jaarrekening neer te leggen zijn niet verplicht hun omzet of het bedrag van de verbruikte handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en aangekochte diensten en diverse goederen ten laste van het boekjaar te vermelden.

   De hierna volgende ratio's, waarvoor deze facultatieve rubrieken tussenkomen, hebben dan ook enkel betrekking op de verenigingen die deze gegevens hebben vermeld:

   - brutomarge op bedrijfsopbrengsten
   - resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening op de bedrijfs- en financiële opbrengsten
   - toegevoegde waarde op bedrijfsopbrengsten
   - rendabiliteit van de totale opbrengsten
   - aantal dagen debiteurenkrediet
   - aantal dagen leverancierskrediet.

d. Opdat de resultaten hun betekenis zouden behouden, werden sommige **verenigingen uit bepaalde ratioberekeningen geweerd:**

   - voor de ratio's waarbij de verhouding wordt gemaakt tussen één of meerdere rubrieken uit de resultatenrekening en één of meerdere rubrieken uit de balans: de verenigingen met een boekjaar verschillend van 12 maanden

   - voor de ratio's die rekening houden met het personeel (personeelskosten of tewerkgesteld personeel) en de toegevoegde waarde: de verenigingen die geen personeelskosten of tewerkgesteld personeel hebben vermeld.

e. Behalve in voorvermelde gevallen wordt de waarde van bepaalde ratio's evenmin berekend als zich het volgende voordoet:

Reden van niet-berekening van de ratiowaarde	Vermelding
Het aantal significante waarden is onvoldoende voor de groepering	n.s. (niet-significant)
Noemer nul of afwezig en/of teller nul of afwezig	onb. (onbepaald)
Waarde (ver) boven de normale waarde	n.v. (niet-voorstelbaar)

5.3.6 Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
A. EXPLOITATIE		
1. BRUTOMARGE OP BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller		
Bedrijfswinst (-verlies)	+ 9901	+ 9901
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 635/8	+ 630 + 631/4 + 635/8
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Ratio = T/N * 100		
2. RESULTAAT UIT DE GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING OP DE BEDRIJFS- EN FINANCIELE OPBRENGSTEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	70/74 + 75 > 0	70/74 > 0
Teller		
Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening	+ 9902	+ 9902
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+70/74	+70/74
Financiële opbrengsten	+75	+75
Ratio = T/N * 100		
3. TOEGEVOEGDE WAARDE / BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller (bruto toegevoegde waarde = interne rubriek)	**(9800 =)**	**(9800 =)**
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	- 60	
Diensten en diverse goederen	- 61	
Raming van de bruto toegevoegde waarde:		
Brutomarge		+ 9900
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+70/74	+70/74
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
4. TOEGEVOEGDE WAARDE PER PERSONEELSLID (EUR)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De toegevoegde waarde moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Het gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten moet groter zijn dan nul	9087 > 0	9087 > 0
Teller		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Noemer		
Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	+ 9087	+ 9087
Ratio = T/N (EUR)		
5. AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
De post "Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen" moet positief zijn	62 > 0	62 > 0
Teller		
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	+ 62	+ 62
Voorzieningen voor pensioenen: nettotoevoegingen of nettobestedingen en -terugnemingen	+ 635	n.b.
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N * 100		
6. AANDEEL VAN DE AFSCHRIJVINGEN, WAARDEVERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Teller		
Toevoegingen van bovenvermelde kosten ten laste van de exploitatierekening	+ 630 + 631/4 + 635/8 - 635	+ 630 + 631/4 + 635/8
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
7. AANDEEL VAN DE FINANCIELE KOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Teller		
Financiële kosten	+ 65	+ 65
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N *100		
B. RENDABLILITEIT		
8. RENDABILITEIT VAN DE TOTALE OPBRENGSTEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	70/74 + 75 + 76 > 0	70/74 > 0
Teller		
Winst (verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Financiële opbrengsten	+ 75	+ 75
Uitzonderlijke opbrengsten	+ 76	+ 76
Ratio = T/N * 100		
9. NETTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA VOOR KOSTEN VAN SCHULDEN (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	20/58 > 0	20/58 > 0
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: kosten van schulden	+ 650 + 653	
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
10. AANDEEL VAN DE TOTALE SCHULDEN GEDEKT DOOR DE CASHFLOW (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	17/49 > 0	17/49 > 0
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 6501 + 635/8 + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662	+ 631/4 + 635/8 + 656 + 8079 + 8279 + 8475
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	-760 -761 -762	-08089 - 8289 - 8485
Minderwaarden op gerealiseerde vaste activa	+ 663	n.b.
Noemer		
Totale schulden	+ 17/49	+ 17/49
Ratio = T/N *100		
C. SPECIFIEK VOOR DE NON-PROFITSECTOR		
11. AANDEEL VAN DE LIDGELDEN, SCHENKINGEN, LEGATEN EN SUBSIDIES IN HET TOTAAL DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller		
Lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies	+ 73	+ 73
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Ratio = T/N * 100		
12. AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN GEDEKT DOOR DE LIDGELDEN, SCHENKINGEN, LEGATEN EN SUBSIDIES (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	62 > 0	62 > 0
Teller		
Lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies	+ 73	+ 73
Noemer		
Personeelskosten	+ 62	+ 62
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
D. FINANCIELE STRUCTUUR		
13. LIQUIDITEIT IN RUIME ZIN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	42/48 + 492/3 > 0	42/48 + 492/3 > 0
Teller		
Voorraden en bestellingen in uitvoering	+ 3	+ 3
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Overlopende rekeningen van het actief	+ 490/1	+ 490/1
Noemer		
Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Overlopende rekeningen van het passief	+ 492/3	+ 492/3
Ratio = T/N		
14. LIQUIDITEIT IN ENGE ZIN		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	42/48 > 0	42/48 > 0
Teller		
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Noemer Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Ratio = T/N		
15. SOLVABILITEIT VERBETERD VOOR VASTE ACTIVA DIE NIET IN VOLLE EIGENDOM ZIJN VAN DE VERENIGING (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	10/49 - 22/92 - 232 - 242 - 262 > 0	10/49 - 22/92 - 232 - 242 - 262 > 0
Teller		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	- (22/92 + 232 + 242 + 262)	- (22/92 + 232 + 242 + 262)
Noemer		
Totaal van de passiva	+ 10/49	+ 10/49
Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	- (22/92 + 232 + 242 + 262)	- (22/92 + 232 + 242 + 262)
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
16. AANDEEL VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA DIE IN VOLLE EIGENDOM ZIJN VAN DE VERENIGING (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	22/27 > 0	22/27 > 0
Teller		
Materiële vaste activa	+ 22/27	+ 22/27
Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	- (22/92 + 232 + 242 + 262)	- (22/92 + 232 + 242 + 262)
Noemer		
Materiële vaste activa	+ 22/27	+ 22/27
Ratio = T/N *100		
17. PERMANENT VERMOGEN OP UITGEBREIDE VASTE ACTIVA (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	20/28 + 29 > 0	20/28 + 29 > 0
Teller		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Voorzieningen	+ 16	+ 16
Schulden op meer dan één jaar	+ 17	+ 17
Noemer		
Vaste activa	+ 20/28	+ 20/28
Vorderingen op meer dan één jaar	+ 29	+29
Ratio = T/N * 100		
18. AANDEEL VAN DE KAPITAALSUBSIDIES IN HET EIGEN VERMOGEN (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio De noemer moet positief zijn	10/15 > 0	10/15 > 0
Teller		
Kapitaalsubsidies	+15	+ 15
Noemer		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
19. AANTAL DAGEN DEBITEURENKREDIET (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
Het omzetcijfer moet ingevuld en positief zijn	70 > 0	70 > 0
Teller		
Handelsvorderingen	+ 40	+ 40
Door de vereniging geëndosseerde handelseffecten in omloop	+ 9150	+ 9150
Noemer		
Omzet	+ 70	+ 70
Andere bedrijfsopbrengsten	+ 74	n.b.
Door de vereniging in rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde	+ 9146	n.b.
Ratio = T/N *365 dagen		
20. AANTAL DAGEN LEVERANCIERSKREDIET (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	600/8 + 61 + 91/45 > 0	60/61 > 0
Teller		
Handelsschulden	+ 44	+ 44
Noemer		
Aankopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	+ 600/8	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen		+ 60/61
Diensten en diverse goederen	+ 61	
Aan de vereniging in rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde (aftrekbaar)	+ 9145	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
E. INVESTERINGEN		
21. AANSCHAFFINGEN VAN MATERIELE VASTE ACTIVA / MATERIELE VASTE ACTIVA PER EINDE VORIG BOEKJAAR (%)		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	8199P + 8259 P - 8329P > 0	8199P + 8259 P - 8329P > 0
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
Teller		
Tijdens het boekjaar aangeschafte materiële vaste activa	+ 8169[32]	+ 8169
Meerwaarden op materiële vaste activa verworven van derden	+ 8229[33]	+ 8229
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa, verworven van derden	- 8299[34]	- 8299
Noemer		
Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa per einde vorig boekjaar	+ 8199P[35]	+ 8199P
Meerwaarden op materiële vaste activa per einde vorig boekjaar	+ 8259P[36]	+ 8259P
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa per einde vorig boekjaar	- 8329P[37]	- 8329P
Ratio = T/N *100		
22. AFSCHRIJVINGSGRAAD VAN DE IMMATERIELE EN MATERIELE VASTE ACTIVA (%)		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio		
De noemer moet positief zijn	8059 + 8199 > 0	8059 + 8199 > 0
Teller		
Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa	+ 8129[38]	+8129
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa	+ 8329[39]	+ 8329
Noemer		
Aanschaffingswaarde van de immateriële vaste activa	+ 8059[40]	+ 8059
Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa	+ 8199[41]	+ 8199
Ratio = T/N * 100		

[32] 8169 = 8161 tot 8166
[33] 8229 = 8221 tot 8226
[34] 8299 = 8291 tot 8296
[35] 8199P = 8191P tot 8196P
[36] 8259P = 8251P tot 8256P
[37] 8329P = 8321P tot 8326P
[38] 8129 = 8121 tot 8124
[39] 8329 = 8321 tot 8326
[40] 8059 = 8051 tot 8054
[41] 8199 = 8191 tot 8196

6. Leveringswijzen en prijzen van de statistieken

De door de Balanscentrale gepubliceerde statistieken zijn online beschikbaar op de website van de Nationale Bank, op cd-rom of in de vorm van papieren kopijen.

6.1 Online op de website van de Nationale Bank van België

De statistieken met betrekking tot de vijf laatste afgesloten boekjaren kunnen gratis online geconsulteerd worden op de website van de Nationale Bank, op het adres http://www.nbb.be > Balanscentrale > Producten Balanscentrale > Statistieken online, op cd-rom of op papier.

6.2 Op cd-rom

Elke jaarlijkse editie van de cd-rom "Statistieken" van de Balanscentrale bevat het geheel van de statistieken van de vijf laatste beschikbare boekjaren. De prijs per editie bedraagt 25 EUR, btw inbegrepen.

De eerste editie van de cd-rom "Statistieken" omvat de statistieken van de boekjaren 1994 tot 1997.
De laatste editie van de cd-rom "Statistieken" omvat de statistieken van de boekjaren 2007 tot 2011.

De statistieken van de boekjaren
- 1994 tot 2001 zijn opgesteld volgens de NACE REV. 1.0 (NACE-BEL) - nomenclatuur
- 2002 tot 2006 zijn opgesteld volgens de NACE REV. 1.1 (NACE-BEL 2003) - nomenclatuur
- 2007 tot 2011 zijn opgesteld volgens de NACE REV. 2.0 (NACE-BEL 2008) - nomenclatuur.

De lijst met de beschikbare sectoren op de laatste editie van de cd-rom is in bijlage weergegeven met hun samenstelling volgens de NACE-BEL 2008 - nomenclatuur.

6.3 Op papier

Voor de boekjaren 1994 tot 2011

Voor een vanop één van de edities van de cd-rom "Statistieken" gemaakte papieren kopij bedraagt de prijs (btw inbegrepen), **per boekjaar en per sector**:

- 1,45 EUR voor de ratio's; deze prijs geldt per type jaarrekeningmodel (volledig of verkort model afzonderlijk of de beide modellen samen)
- 9,08 EUR voor het geheel van de statistieken op basis van de jaarrekeningen van de ondernemingen en de verenigingen (globalisaties, ratio's en, tot 2007, tabellen van middelen en bestedingen)
- 1,45 EUR voor de statistieken betreffende de sociale balansen, ongeacht het model (vanaf 1996).

Voor de boekjaren 1984 tot 1993

De prijs (btw inbegrepen, maar zonder eventuele verzendingskosten) van deze statistieken, bezorgd onder de vorm van fotokopies, bedraagt 0,30 EUR **per blad**; de klant kan alles of een deel van de beschikbare informatie bestellen.

7. Bijlagen

7.1 BIJLAGE 1 - Sectorale groeperingen waarvoor de statistieken beschikbaar zijn

7.1.1 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van ondernemingen en de sociale balansen

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	**verkort**	**volledig**	**verkort**
PU 200	**TOTAAL VAN DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN**	**0 tot 6 - (64 + 65) + 7 - (75) + 80 tot 82 + 855 + 9 - (94 + 98 + 99)**	**20.354**	**314.084**	**15.704**	**130.031**
PU 210	**LANDBOUW, JACHT, BOSBOUW EN VISSERIJ**	**01 + 02 + 03**	**94**	**5.179**	**64**	**2.059**
DE 01	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	01	85	4.606	61	1.808
DE 02	Bosbouw, bosexploitatie en aanverwante diensten	02	6*	428	2*	175
DE 05	Visserij en het kweken van vis en schaal- en schelpdieren	03	3*	145	1*	76
PU 220	**ENERGIE- EN WATERHUISHOUDING**	**05 + 06 + 091 + 0721 + 19 + 2446 + 38222 + 35 + 36**	**228**	**279**	**87**	**36**
DE 23	Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen	19 + 2446 + 38222	28	20	19	5*
PU 2201	**PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN WARM WATER**	**35**	**180**	**227**	**56**	**23**
PU 2202	**WATERLEIDINGSBEDRIJVEN (WINNING, ZUIVERING EN DISTRIBUTIE VAN WATER)**	**36**	**18**	**24**	**12**	8*
PU 2211	**PETROLEUMRAFFINADERIJEN, GROOT- EN KLEINHANDEL IN PETROLEUMPRODUCTEN**	**473 + 4671 + 47781**	**194**	**1.862**	**152**	**981**
PU 230	**PRODUCTIE VAN INTERMEDIAIRE GOEDEREN (BEHALVE ENERGIE- EN WATERHUISHOUDING EN AUTO-INDUSTRIE)**	**07 + 08 + 106 + 109 + 131 tot 133 + 16 + 17 + 201 tot 203 + 205 + 206 + 22 tot 24 + 255 tot 259 + 2712 + 2732 + 272 + 274 + 279 + 261+ 383**	**1.723**	**6.390**	**1.539**	**4.002**
DE 14	Overige winning van delfstoffen	08	60	136	42	69
DE 27	Metallurgie	24	91	138	79	69

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar.

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 37	Recuperatie van recycleerbaar afval	383	108	334	91	199
PU 2301	**RUBBER- EN PLASTIEKVERWERKENDE INDUSTRIE**	**22**	**216**	**483**	**196**	**329**
DE 252	Vervaardiging van producten in kunststof	222	187	416	169	282
PU 2302	**NIJVERHEID VAN DE NIET-METAALHOUDENDE MINERALEN**	**23**	**280**	**951**	**251**	**629**
DE 261	Glasindustrie	231	41	102	38	62
DE 262A	Vervaardiging van keramische producten	234 + 2331	3*	32	3*	18
DE 265A	Betonindustrie	235 + 236	171	279	152	199
DE 267	Bewerken van natuursteen	237	19	473	17	324
PU 2303	**IJZER- EN STAALINDUSTRIE**	**241**	**18**	**19**	**17**	4*
PU 2304	**PRODUCTIE EN EERSTE VERWERKING VAN NON-FERRO METALEN**	**244**	**25**	**23**	**22**	8*
PU 2311	**WINNING EN VERWERKING VAN NIET-ENERGETISCHE MINERALEN, CHEMISCHE INDUSTRIE**	**07 + 08 + 099 + 20 + 21 + 23 + 241 tot 244**	**745**	**1.622**	**647**	**957**
PU 2312	**CHEMISCHE INDUSTRIE**	**20 + 21**	**334**	**451**	**295**	**228**
DE 241	Vervaardiging van chemische basisproducten	201	144	97	124	44
DE 243	Vervaardiging van verf, vernis en drukinkt	203	35	67	31	40
DE 244	Farmaceutische nijverheid	21	53	86	47	36
DE 245	Vervaardiging van wasmiddelen en cosmetische artikelen	204	25	121	23	63
PU 2313	**METAALVERWERKENDE NIJVERHEID**	**(24 - 244) + 25 + (26 - 268) + 27 + 28 + 29 + 30 + 325 + 332 + 3311**	**1.161**	**6.887**	**1.043**	**4.179**
PU 240	**AUTO-INDUSTRIE**	**29**	**83**	**146**	**77**	**84**
PU 250	**PRODUCTIE VAN UITRUSTINGSGOEDEREN (BEHALVE AUTO-INDUSTRIE)**	**251 tot 254 + 28 + 262 + 263 + 265 + 2711 + 301 tot 303 + 325 +332**	**625**	**3.646**	**551**	**2.150**
DE 30	Vervaardiging van kantoormachines en computers	262 + 2823	10*	55	9*	12

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar.

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
PU 2511	**METAALVERWERKENDE, FIJNMECHANISCHE EN OPTISCHE INDUSTRIE**	**245 + 25 +(26 - 268) + 27 + 28 + 29 + 30 + 325 + 332 + 3311**	**1.119**	**6.841**	**1.007**	**4.161**
DE 28	Vervaardiging van producten van metaal	25	470	3.967	426	2.591
DE 2811	Vervaardiging van metalen constructiewerken	2511	95	804	85	443
DE 2812	Vervaardiging van metalen ramen, deuren, wanden	2512	57	623	50	456
DE 285	Oppervlaktebehandeling en bekleding van metaal	256	131	1.603	122	1.084
DE 29	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	28	269	994	245	589
DE 32	Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	261 + 263 + 264	48	173	44	68
DE 33	Vervaardiging van medische apparatuur, van precisie- en optische instrumenten en van uurwerken	265 tot 267 + 325 + 332	62	768	56	402
DE 35	Vervaardiging van overige transportmiddelen	30	40	98	26	44
DE 9611	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	26	86	336	78	138
DE 9612	Vervaardiging van computers, randapparatuur en elektronische onderdelen	261 + 262	34	126	31	47
PU 260	**PRODUCTIE VAN DUURZAME CONSUMPTIEGOEDEREN (BEHALVE AUTO-INDUSTRIE)**	**264 + 2652 + 267 + 275 + 309 + 31 + 321 + 322**	139	1.522	130	828
PU 2611	**ELEKTROTECHNISCHE INDUSTRIE, FABRIEKEN VAN BUREAUMACHINES EN MACHINES VOOR INFORMATIEVERWERKING**	**182 + 262 tot 264 + 27 + 2823 + 2931**	119	616	109	254
DE 31	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	263 + 27 + 2931	106	454	97	234
PU 270	**VERVAARDIGING VAN VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN (BEHALVE ZETMEEL EN VOEDERS VOOR DIEREN)**	**10 - 106 - 109 + 11 + 12**	525	3.093	473	2.247
DE 151A	Vlees- en visnijverheid	101 + 102	141	429	131	270
DE 155	Zuivelnijverheid	105	49	137	43	83
DE 153A	Nijverheid van oliën en plantaardige producten	103 + 104 + 106	93	150	84	87
DE 158A	Vervaardiging van brood, banketbakkerswerk, beschuit en koekjes	1071 + 1072	68	1.836	63	1.458

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 159	Vervaardiging van dranken	11	56	157	48	80
DE 16	Vervaardiging van tabaksproducten	12	16	12	15	9*
PU 280	**PRODUCTIE VAN NIET-DUURZAME CONSUMPTIEGOEDEREN (MET UITZONDERING VAN VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN)**	**139 + 14 + 15 + 18 + 204 + 21 + 3213 + 323 + 324 + 329 + 581 + 59203**	540	4.859	469	2.184
PU 2801	**TEXTIELNIJVERHEID**	**13**	185	728	164	410
DE 171A	Bewerken, spinnen, weven van textiel en textielveredeling	131 + 132 + 133	79	275	71	144
DE 174	Confectie (behalve kleding)	1392	34	239	29	154
DE 175	Vervaardiging van overige textielproducten	139 - 1392	72	212	64	112
PU 2802	**LEDER-, SCHOEN- EN KLEDINGNIJVERHEID**	**14 + 15**	**41**	**589**	**36**	**311**
DE 18	Vervaardiging van kleding en bontnijverheid	14	36	512	31	273
DE 182	Vervaardiging van kleding (behalve kleding van leder)	141 - 1411	34	443	29	239
DE 19	Ledernijverheid en vervaardiging van schoeisel	15 + 1411	5*	88	5*	42
PU 2803	**HOUTINDUSTRIE, FABRIEKEN VAN HOUTEN MEUBELEN**	**16 + 31 + 3291**	**216**	**1.935**	**197**	**1.176**
DE 20	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk en riet	16	112	847	99	509
DE 201	Zagen van hout en industriële voorbereiding	161	35	215	26	150
DE 203	Vervaardiging van schrijn- en timmerwerk	1623	33	403	32	227
DE 202A	Overige werken van hout	1621 + 1622 + 1624 + 1629	44	228	41	132
DE 361A	Vervaardiging van meubels	31 + 3291	104	1.088	98	667
PU 2811	**PAPIER- EN PAPIERWARENINDUSTRIE, GRAFISCHE NIJVERHEID, UITGEVERIJEN**	**17 + 18 + 581**	**374**	**3.321**	**334**	**1.457**
DE 21	Papier- en kartonnijverheid	17	94	169	88	119
DE 22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie	18 + 581+ 59203	294	3.356	251	1.363
DE 221	Uitgeverijen	581 + 59203	141	1.026	113	313

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar.

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 222	Drukkerijen en aanverwante diensten	181	153	2.261	138	1.049
PU 2850	**ANDERE VERWERKENDE INDUSTRIEËN**	**10 tot 18 + 22 + 31 + 32 + 581 + 59203**	**1.721**	**11.588**	**1.544**	**6.564**
DE 15	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	10 + 11	601	3.244	545	2.331
DE 36	Vervaardiging van meubels, overige industrie	31 + 32	162	2.160	150	1.183
DE 362	Bewerking van edelstenen en vervaardiging van juwelen	3211 + 3212	17	262	15	107
DE 363A	Vervaardiging van ontspanningsartikelen, overige industrie	3213 + 322 + 323 + 324 + 329	21	301	19	130
PU 2860	**REPARATIE EN INSTALLATIE VAN MACHINES EN APPARATEN**	**33**	**73**	**741**	**66**	**381**
PU 290	**GEHEEL VAN DE VERWERKENDE INDUSTRIE**	**07 + 08 + 1 + 2 + 30 tot 33 + 383**	**3.566**	**19.245**	**3.187**	**11.476**
PU 300	**BOUWNIJVERHEID**	**41 tot 43**	**1.752**	**42.974**	**1.166**	**22.283**
DE 452	Burgerlijke en utiliteitsbouw; weg- en waterbouw	412 + 42 + 439	770	15.561	635	9.014
DE 4521	Algemene bouwkundige en civieltechnische werken	412 + 4213 + 422	478	8.295	376	4.767
DE 4522	Dakbedekking en bouw van dakconstructies	4391	31	2.445	29	1.780
DE 453	Bouwinstallatie	432	248	10.621	220	5.701
DE 4531	Elektrische installatie	4321	129	4.891	118	2.597
DE 4533	Loodgieterswerk	4322	85	4.913	74	2.773
DE 454	Afwerking van gebouwen	433	140	11.308	132	6.355
DE 4542	Schrijnwerk	4332	85	5.186	81	3.090
DE 4543	Vloerafwerking en wandbekleding	4333	13	1.724	11	906
DE 4544	Schilderen en glaszetten	4334	30	2.129	29	1.281
PU 310	**HANDEL EN REPARATIE VAN AUTO'S EN CONSUMPTIEARTIKELEN**	**45 tot 47**	**6.361**	**75.744**	**5.629**	**37.933**
DE 50	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen, verkoop van motorbrandstoffen	45 + 473	890	11.239	817	5.981
DE 501	Handel in auto's	451	524	4.330	488	2.067
DE 502	Onderhoud en reparatie van auto's	452	172	4.038	157	2.323
DE 503	Handel in onderdelen en accessoires van auto's	453	132	1.389	121	802

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 51	Groothandel en handelsbemiddeling	46	4.326	28.835	3.795	12.143
DE 511	Handelsbemiddeling	461	181	5.079	118	779
DE 52	Kleinhandel (behalve auto's en motorrijwielen)	47 - 473	1.145	35.670	1.017	19.809
PU 3101	**GROOTHANDEL**	**46 - 461**	**4.145**	**23.756**	**3.677**	**11.364**
DE 512	Groothandel in landbouwproducten en levende dieren	462	118	1.331	103	512
DE 513	Groothandel in voedings- en genotmiddelen	463	596	4.021	503	1.971
DE 514	Groothandel in huishoudelijke artikelen	464	1.003	7.185	912	3.140
DE 514A	Groothandel in textiel, kleding en schoeisel	4641 + 4642	168	1.832	150	729
DE 514B	Groothandel in meubelen en elektrische huishoudelijke apparaten	4643 + 46494	199	1.541	182	631
DE 514C	Groothandel in farmaceutische producten, parfums en cosmetica	4645 + 4646	370	1.160	341	595
DE 514D	Groothandel in overige consumentenartikelen	4644 + 4647 + 4648 + 4649 - 46494	265	2.612	238	1.183
DE 515	Groothandel in intermediaire producten, afval en schroot	467	1.372	4.817	1.190	2.422
DE 515A	Groothandel in brandstoffen, metalen en metaalertsen	4671 +4672	245	593	206	254
DE 5153	Groothandel in hout, verf, vernis en bouwmaterialen	4673	410	1.996	379	1.157
DE 515B	Groothandel in overige intermediaire producten	4674 + 4675 + 4676	682	2.028	578	912
DE 518	Groothandel in machines, apparaten en toebehoren	465 + 466	969	5.491	906	3.050
DE 518A	Groothandel in kantoormachines en kantoormaterieel	4651 + 4665 + 4666	189	1.309	176	574
DE 5187	Groothandel in overige machines voor industrie en handel	4669	622	3.018	586	1.803
DE 519	Overige groothandel	469	87	910	63	269
PU 3102	**KLEINHANDEL**	**47 - 473**	**1.145**	**35.670**	**1.017**	**19.809**
DE 521	Niet-gespecialiseerde kleinhandel	471	194	3.840	169	2.176
DE 5211	Niet-gespecialiseerde kleinhandel in voedings- en genotmiddelen	4711	166	3.583	143	2.024
DE 522	Kleinhandel in voedings- en genotmiddelen in gespecialiseerde winkels	472	56	3.923	48	2.363
DE 523	Kleinhandel in farmaceutische producten, reukwerk en cosmetica	4773 tot 4775	157	3.943	127	2.864
DE 5231	Apotheken	4773	130	3.348	100	2.607
DE 5241	Kleinhandel in textiel	4751	17	817	12	373

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 5242	Kleinhandel in kleding	4771	187	4.609	171	2.708
DE 5243	Kleinhandel in schoeisel en lederwaren	4772	33	1.164	31	729
DE 5244	Kleinhandel in meubels en artikelen voor wooninrichting	4759	93	2.700	83	1.458
DE 5245	Kleinhandel in elektrische huishoudapparaten, audio- en videoapparatuur	4754 + 4743 + 4763	50	1.408	47	718
DE 5246	Kleinhandel in ijzerwaren en verf	4752	144	1.560	136	1.011
DE 5247	Kleinhandel in boeken, kranten en kantoorbenodigdheden	4761 + 4762	13	1.803	13	851
DE 524A	Overige gespecialiseerde kleinhandel	4741 + 4742 + 4753 + 4764 + 4765 + 47761 +47762 + 4777 + 4778	159	8.284	144	4.021
DE 525A	Overige kleinhandel	4779 + 478 + 479 + 952	51	2.027	42	672
PU 320	**VERBLIJFSACCOMMODATIES, RESTAURANTS EN CAFÉS**	**55 + 56**	**265**	**20.423**	**227**	**12.809**
DE 551A	Hotels en overige accommodaties	551 + 552 + 553 + 559	154	1.852	135	1.121
DE 553A	Restaurants en drankgelegenheden	561 + 563	71	17.244	54	10.913
DE 555	Kantines en catering	562	38	1.286	38	768
PU 330	**VERVOER EN TELECOMMUNICATIE**	**49 tot 53 + 61 + 79**	**1.716**	**11.296**	**1.472**	**5.903**
PU 3301	**VERVOER**	**49 tot 52 + 79**	**1.616**	**10.015**	**1.385**	**5.465**
DE 60	Vervoer te land	49	665	6.869	611	3.893
DE 602	Stadsvervoer en wegvervoer	493 + 494	649	6.846	599	3.889
DE 6024	Goederenvervoer over de weg en verhuisdiensten	494	552	5.515	508	3.156
DE 61	Vervoer over water	50	57	294	31	97
DE 62	Luchtvaart	51	21	156	31	14
DE 63	Vervoerondersteunende activiteiten	52 + 79	873	2.696	712	1.461
DE 633	Reisbureaus en touroperators	79	57	1.025	60	663
DE 634	Organisatie van het vrachtvervoer	5229	391	851	331	445
PU 3302	**POST EN TELECOMMUNICATIE**	**61 + 53**	**100**	**1.281**	**87**	**438**

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
PU 340	**DIENSTEN AAN ONDERNEMINGEN EN PARTICULIEREN**	**37 + (38 - 383 - 38222) + 39 + 411 + 582 + 59 + 60 + 62 + 63 + 66 tot 69 + (7- 75 - 79) + 80 tot 82 + 855 + 90 tot 93 + 95 + 96 + 97**	**6.779**	**142.008**	**3.890**	**37.672**
DE 804	Private onderwijsinstellingen (autorijscholen, volwassenenvorming)	855	30	1.137	56	591
PU 3401	**HULPBEDRIJVEN VAN HET BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN**	**66**	**224**	**8.173**	**188**	**4.318**
DE 671	Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	661	97	1.789	76	1.122
DE 672	Hulpbedrijven i.v.m. het verzekeringswezen	662	113	6.335	98	3.184
PU 3402	**VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROERENDE GOEDEREN**	**68 + 411 + 811**	**2.456**	**35.803**	**564**	**4.502**
DE 701	Activiteit in onroerend goed voor eigen rekening	411 + 681	758	6.665	140	621
DE 702	Verhuur van eigen onroerend goed	682	1.231	17.410	335	1.702
DE 703	Beheer van onroerend goed voor rekening van derden	683 + 811	358	8.017	84	2.112
PU 3403	**ZAKELIJKE DIENSTVERLENING, VERHUUR, AFVALWATER- EN AFVALVERZAMELING, STRAATREINIGING**	**37 tot 39 + 582 + 62 + 631 + 69 tot 74 + 77 + 78 + 80 + 812 + 813 +82 + 951**	**3.702**	**84.093**	**2.779**	**22.465**
DE 71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	77	246	2.416	151	793
DE 73	Speur- en ontwikkelingswerk	72	57	361	62	143
DE 74A	Overige zakelijke dienstverlening	69 + 70 + 71 + 73 + 74 + 78 + 80 + 812 + 813 + 82 + 951 - 9511	2.602	68.734	1.878	18.437
DE 7411	Rechtskundige dienstverlening	691	51	5.290	50	2.266
DE 7412	Boekhoudkundige dienstverlening	692	108	7.675	66	3.181
DE 741A	Marktonderzoek- en adviesbureaus	732 + 702	850	28.699	431	3.625
DE 7415	Coördinatiecentra	701	302	661	221	79
DE 742A	Technische dienstverlening	711 + 712	304	9.800	354	2.850
DE 744	Reclamewezen	731	177	3.340	148	991
DE 745	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	78	143	778	140	497
DE 746A	Overige dienstverlening aan bedrijven	80 + 82 + 74	408	7.966	320	2.129

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 7481	Fotografen	742	9*	688	8*	168
DE 747	Industriële reiniging	8122	71	1.199	62	700
DE 90	Afvalwater- en afvalverzameling, straatreiniging	37 + 38 + 39	260	698	209	400
PU 3404	**PERSOONLIJKE DIENSTVERLENING, CULTUUR, SPORT EN RECREATIE**	**59 + 60 + 639 + 90 tot 93 + 952 + 96 + 97**	**367**	**12.800**	**303**	**5.796**
DE 92	Recreatie, cultuur en sport	59 + 60 + 639 + 90 tot 93	298	7.074	246	2.524
DE 921A	Audiovisuele sector en culturele activiteiten	59 + 60 + 90 + 91	191	3.685	161	1.091
DE 926A	Recreatie en sport	92 + 931 + 932	95	2.991	77	1.398
DE 93	Overige diensten	96	60	5.292	51	3.131
DE 930A	Kappen en lichaamsverzorging	9602 + 9604	10*	3.480	10*	2.199
PU 3405	**INFORMATIE EN COMMUNICATIE**	**58 + 59 + 60+ 61 +62 + 63**	**1.007**	**15.725**	**858**	**3.784**
DE 72	Activiteiten op het gebied van informatica	62 + 631 + 9511 + 582	662	12.229	583	2.896
DE 722	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's	6201 + 582	311	3.964	282	1.368
DE 9601	Telecommunicatie	61	76	550	65	141
DE 9602	Uitgeverijen	58	132	1.043	112	317
DE 9603	Activiteiten in verband met radio, video- en films	59, 60, 639	149	2.288	108	502
DE 9604	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatica	62, 631	650	11.842	573	2.824
PU 400	**GEHEEL VAN DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN BEHALVE DE COÖRDINATIECENTRA**	**0 tot 5 + (6 - 64 - 65) + (7 - 701 - 75) + 80 + 81 + 82 + 855 + (9 - 94 - 98 - 99)**	**20.052**	**313.423**	**15.483**	**129.952**
PU 405	**PORTEFEUILLEMAATSCHAPPIJEN EN MANAGEMENTACTIVITEITEN VAN HOLDINGS**	**64200**	**2.155**	**10.107**	**764**	**1.077**

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar.

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
PU 410	**GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING**	**86 + 87 + 88 + 75**	**280**	**24.058**	**1.076**	**7.181**
DE 851A	Gezondheidszorg en veterinaire diensten	86 + 75	63	23.116	226	5.297
DE 853	Maatschappelijke dienstverlening	87 + 88	217	942	850	1.884
PU 420	**FINANCIËLE INSTELLINGEN**	**64**	**0**	**0**	**1.024**	**1.846**
PU 425	**VERZEKERINGSWEZEN**	**65**	**0**	**0**	**73**	**15**
PU 450	**GEHEEL VAN DE ACTIVITEITENSECTOREN**	**0 tot 9 - 99**	**23.147**	**350.135**	**18.304**	**140.158**

7.1.2 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en de sociale balansen

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van verenigingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
PU 416	**GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING**	**86 + 87 + 88**	**765**	**1.839**	**1.073**	**6.984**
DE 9701	Menselijke gezondheidszorg	86	90	284	223	5.100
DE 8511	Ziekenhuizen	861	0	0	133	39
DE 9702	Praktijken van artsen en tandartsen	862	20	140	29	4.316
DE 9703	Overige menselijke gezondheidszorg	869	25	109	61	741
DE 853	Maatschappelijke dienstverlening	87 + 88	675	1.555	850	1.884
DE 9704	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	87	434	596	586	945
DE 9705	Instellingen met huisvesting voor personen met een mentale handicap of psychiatrische problemen en voor drugs- en alcoholverslaafden	872	115	208	123	202
DE 9710	Verpleeginstellingen met huisvesting en instellingen met huisvesting voor ouderen en voor personen met een lichamelijke handicap	87101 + 873 + 881	249	203	400	683
DE 9706	Overige maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	879	61	232	57	175
DE 88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	88	241	959	264	939
DE 9708	Kinderdagverblijven, kinderopvang en kleuterscholen	8891	35	201	20	258
DE 88A	Beschutte en sociale werkplaatsen	88995	96	134	110	129
PU 4082	**ONDERWIJS**	**85**	**283**	**613**	**306**	**797**
DE 85A	Kleuter- en lager onderwijs	851 + 852	25	110	24	77
DE 85B	Secundair onderwijs	853	188	104	190	85
DE 85C	Hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs	854	30	22	31	16
DE 85D	Overig onderwijs	855 + 856	36	361	58	611
PU 409	**KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE**	**90 + 91 + 92 + 93**	**31**	**551**	**138**	**2.022**

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2011 opgenomen jaarrekeningen van verenigingen		Aantal in 2011 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 98A	Creatieve activiteiten, kunst en amusement	90	12	236	45	498
DE 98B	Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten	91	10*	114	16	126
DE 98C	Sport, ontspanning en recreatie	92 + 93	9*	201	77	1.398
PU 415	**DIVERSE VERENIGINGEN**	**94**	**107**	**1.311**	**105**	**841**
PU 412	Rechten- en belangenverdediging	941 + 942 + 9492	33	333	42	306
DE 417	Religieuze organisaties	9491	9*	260	7*	81
DE 417A	Verenigingen op het vlak van jeugdwerk	94991	4*	83	3*	56
DE 417B	Verenigingen en bewegingen voor volwassenen	94992	4*	108	4*	76
DE 417C	Verenigingen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking	94995	12	49	10*	29
PU 295	**LANDBOUW EN INDUSTRIE**	**0 tot 3 + 41 + 42 + 43**	**8***	**20**	**4.604**	**36.054**
PU 355	**HANDEL EN DIENSTEN**	**45 + 46 + 47 + 49 + 5 + 6 + 7 + 80 + 81 + 82**	**124**	**805**	**11.941**	**90.107**
PU 320	Verblijfsaccommodaties, restaurants en cafés	55 + 56	14	95	227	12.809
PU3405	Informatie en communicatie	58 tot 63	15	63	858	3.784
DEK	Financiële activiteiten en verzekeringen	64 + 65 + 66	3*	38	1.285	6.179
DEL	Exploitatie van en handel in onroerend goed	68	4*	70	428	3.937
DEM	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	69 tot 75	34	172	1.372	13.932
DEN	Administratieve en ondersteunende diensten	77 tot 82	46	343	795	6.434
DEO	Openbaar bestuur en defensie	84	29	47	72	38
PU 450	**GEHEEL VAN DE ACTIVITEITENSECTOREN**	**0 tot 9 - 99**	**1.351**	**5.194**	**18.304**	**140.158**

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar.

7.2 BIJLAGE 2 - Lijst van de groeperingen volgens de rechtsvorm

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal jaarrekeningen opgenomen in 2011		Aantal sociale balansen opgenomen in 2011	
			volledig	verkort	volledig	verkort
FJV 008	COOPERATIEVE VENNOOTSCHAPPEN MET BEPERKTE AANSPRAKELIJKHEID	-	668	8.136	521	3.534
FJV 014	NAAMLOZE VENNOOTSCHAPPEN	-	17.752	72.708	13.020	31.750
FJV 015	BESLOTEN VENNOOTSCHAPPEN MET BEPERKTE AANSPRAKELIJKHEID	-	4.000	262.929	2.731	99.897
FJV 016	COOPERATIEVE VENNOOTSCHAPPEN	-	17	1.771	14	466
FJV017	VERENIGINGEN ZONDER WINSTOOGMERK		1.345	5.173	1.365	3.603